

КОРДОН

лінія безпеки

№2 2012

CouchSurfing:

альтернатива готелю

стор. 7

UEFA

СОЮЗ ЗАДОВОЛЕНИЙ

стор. 7

АЕРОПОРТ «ДОНЕЦЬК»

«ЗМАГАННЯ»
НА ШВИДКІСТЬ

стор. 11

3D

БАЧЕННЯ

стор. 34

ЛЕГАЛЬНІ
НЕЛЕГАЛИ

іспит на колір

стор. 28

УКРАЇНА БЕЗ УРАНУ

стор. 4

Nuclear
Security
Summit
Seoul 2012

«ЛІЦЕНЗІЯ»
НА ЗЛОЧИН ТЮТЮНОВИЙ
АКЦИЗ стор. 22

На знімку: інспектор прикордонної служби ВПС «Львів-аеропорт» старший сержант Лілія СТАХІВ

«За філіжанкою ранкової кави»

Ваше найкраще фото може опинитися в наступному номері журналу (надсилайте його на електронну адресу редакції)

КОРДОН

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№2 (74) 2012

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

**РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ ВДЯЧНІСТЬ
ЗА ДОПОМОГУ У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:**
Мар'яні МАРКОВИЧ
Ларисі КУРІНОВІЙ
Світлані МЕДВЕДЕВІЙ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
Тетяна ФІЛІПЕНКО

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:
Валентина БОЖОК

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:
ТОВ «Ріджи»

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ:
Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені **ФОТОГРАФІЇ:**
Сергія КОТЕЛЬНИКОВА
Сергія ГУДАКА
Валерія ОЛІЙНИКА
Дмитра СЛИВНОГО
Олександра ЯКОВЕНКА

МАЛЮНКИ: Катерини ТКАЧЕНКО

Виготовлено: ТОВ «Ріджи», 04116,
м. Київ, вул. Старокмівська, 26.

Підписано до друку: 10.04.2012.
Наклад: 6696 примірників.
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися редакцією, не редагуються та не повертаються. Думки авторів публікацій журналу не завжди збігаються з позицією редакції. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій. Деякі з фотографій не є прямими ілюстраціями до текстів. При використанні матеріалів посилання на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2012

Фото Дмитра СЛИВНОГО

4 офіційно
УКРАЇНА БЕЗ УРАНУ

7 Євро-2012
WELCOME TO UKRAINE!

8 компетентно
ІСПИТ НЕЗАБОРОМ

9 де-юре
МІНФІН «ДАЄ ДОБРО»

10 акценти

ПОДБАЙТЕ ПРО ВІЗУ

11 ревізія
ЗМАГАННЯ НА ШВИДКІСТЬ

14 пульс кордону
КОНТРАБАНДНА МОДА

20 web
НОВА ЗЕЛЕНА ФІШКА

22 у фокусі
«ЛІЦЕНЗІЯ» НА ЗЛОЧИН.
ТЮТЮНОВИЙ АКЦИЗ

28 тренд
ЛЕГАЛЬНІ НЕЛЕГАЛИ

34 хобі
3D БАЧЕННЯ

38 історичний арсенал
LP-08 – ГЕРОЙ ОКОПІВ
ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ

42 долі людські
ПРИКОРДОННІ СТЕЖКИ
ІВАНА МЕЛЬНИКА

46 ексклюзив
ТАЙНА ВЛАСТИ

48 наш гість
ВІТАЛІЙ КОЗЛОВСЬКИЙ:
«ЗА ЖИТТЯ, У ЯКОМУ
НЕМАЄ КОРДОНІВ!»

Фото Андрія МОСЕНКА

УКРАЇНА БЕЗ УРАНУ

Нещодавно у столиці Південної Кореї відбувся міжнародний саміт, присвячений питанням ядерної безпеки. Основною темою його стала розробка заходів щодо зниження ризику ядерного тероризму. До участі у цьому масштабному зібранні були запрошені глави держав і урядів, високопосадовці з 53-х країн світу, представники ООН, Європейського Союзу, МАГАТЕ та Інтерполу. Україну в Сеулі представляв Президент Віктор ЯНУКОВИЧ.

– Протягом двадцяти років незалежності наша держава є послідовним прихильником курсу на забезпечення глобального ядерного роззброєння і нерозповсюдження. Підтвердженням цього є організація в Україні одного із основних міжнародних форумів з питань зміцнення ядерної безпеки у 2011 році – Київського саміту з мирного та інноваційного використання ядерної енергії та участь нашої держави у Західній Генеральній Асамблеї ООН з питань ядерної безпеки і захищеності, – заявив у своїй доповіді Віктор Федорович. – Перекоаний, що широка підтримка наших ініціатив, висунутих в рамках цих заходів, сприятиме зміцненню фізичної ядерної безпеки як на національному, так і глобальному рівнях.

У цьому контексті він відзначив ініціативу про початок переговорного процесу по створенню зон, вільних від ядерної зброї та високозбагаченого урану, з відповідними гарантіями ядерних держав.

– Важливим, – наголосив Глава Української держави, – є створення в Україні за активної участі МАГАТЕ Міжнародного науково-практичного центру з дослідження техногенних ризиків при використанні ядерної енергії. Значна увага в Україні приділяється створенню, на виконання відповідних рішень Вашингтонського саміту, унікальної ядерної установки – джерела нейтронів для проведення досліджень в ядерній енергетиці та медицині. Ми розглядаємо цей проект як можливість міжнародну платформу для проведення спільних досліджень новітніх ядерних технологій, здатних гарантувати високі стандарти безпеки. Сподіваємося, що про початок роботи зазначеного проекту ми спільно зі Сполученими Штатами Америки, які його підтримують, повідомимо під час нашої зустрічі в 2014 році.

Основним завданням міжнародного співтовариства у сфері ядерної безпеки Президент назвав створення відповідного чіткого правового поля. У цьому контексті він запропонував для більш гнучкого та оперативного реагування на сучасні виклики у сфері ядерної безпеки використовувати так звані «м'які» міжнародні інструменти, до яких, на

Фото Андрія МОСЕНКА

НА СЕУЛЬСЬКОМУ САМІТІ УКРАЇНА ОГЛОСИЛА ПРО ПОВНЕ ВИКОНАННЯ ВЗЯТИХ НА СЕБЕ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ – ВСІ ЗАПАСИ ВИСОКОЗБАГАЧЕНОГО УРАНУ ВИВЕЗЕНІ НА ТЕРИТОРІЮ РОСІЇ ЗА СПРИЯННЯ США ТА МАГАТЕ. ПАРТНЕРИ У ЦЬОМУ ПРОЕКТІ ТА ВСЕ СВІТОВЕ СПІВТОВАРИСТВО ВИСОКО ОЦІНИЛИ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ВНЕСОК У ЗМІЦНЕННЯ СВІТОВОЇ ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ.

його переконання, належать і саміти з фізичної ядерної безпеки та прийняті ними документи.

– Україна також підтримує підхід щодо зміцнення і розширення сфери дії вже існуючої міжнародної правової основи режиму фізичної ядерної безпеки, – підкреслив Віктор Янукович. – Найважливішими елементами цієї системи є Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу з поправками до неї, Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму і Резолюція Ради Безпеки ООН №1540. Наша держава ратифікувала і ввела в дію всі зазначені правові інструменти. Закликаємо наших партнерів до підтримки такої практики.

Забезпечення фізичного захисту ядерних установок, ядерних та інших радіоактивних матеріалів, а також пов'язаної з ними інфраструктури, зазначив Глава держави, є ключовим завданням України

УКРАЇНА ВІДЗНАЧАЄ ЕФЕКТИВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ МАГАТЕ З ВЕДЕННЯ БАЗИ ДАНИХ ІНЦИДЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ЯДЕРНИХ ТА ІНШИХ РАДІОАКТИВНИХ МАТЕРІАЛІВ, І ЗАКЛИКАЛА НА САМІТІ В СЕУЛІ ІНШІ ДЕРЖАВИ ДО БІЛЬШ АКТИВНОЇ УЧАСТІ В ОБМІНІ ВІДПОВІДНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ. ВІКТОР ЯНУКОВИЧ ПІДКРЕСЛИВ, ЩО ДЕРЖАВНІ ОРГАНИ УКРАЇНИ В ЦЬОМУ НАПРЯМКУ АКТИВНО СПІВПРАЦЮЮТЬ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ТА АМЕРИКАНСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ, РОЗВИВАЮЧИ СИСТЕМИ РАДІАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ НА КОРДОНІ, У ТОМУ ЧИСЛІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ «ДРУГА ЛІНІЯ ЗАХИСТУ».

у сфері протидії ядерному тероризму. Оцінка загроз розповсюдження ядерного тероризму в Україні свідчить про низький рівень такої небезпеки для нашої держави при звичайних умовах. Разом з тим, за словами Віктора Януковича, останні два роки в контексті підготовки до фінальної частини ЄВРО-2012 Україна докладає значних зусиль щодо попередження терористичних проявів.

– Наша країна буде системою радіаційного контролю на кордоні та розвиває, при міжнародній підтримці, власні науково-технічні можливості у сфері ядерної криміналістичної експертизи – найважливішої складової ядерної безпеки, яка дозволяє визначити джерело надходження вилученого ядерного матеріалу, – сказав Віктор Янукович.

Президент Республіки Корея Лі Мйон Бак під час зустрічі з Віктором Януковичем високо оцінив роль України на Сеульському саміті з питань ядерної безпеки. Глава Корейської держави наголосив на тому, що Україна зробила значний внесок у забезпечення ядерної безпеки у світі. Її рішення про вивезення зі своєї території високозбагаченого урану є хорошим прикладом для інших держав.

Людмила ДЬОМИНА

СПІЛЬНИЙ ДІМ У ПЕРСПЕКТИВІ

30 БЕРЕЗНЯ 2012 РОКУ В БРЮССЕЛІ ПАРАФУВАЛИ УГОДУ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ, РОБОТА НАД ЯКОЮ БУЛА РОЗПОЧАТА ЩЕ 5 БЕРЕЗНЯ 2007-ГО. ХОЧА САМЕ ПАРАФУВАННЯ ПРОХОДИТЬ У ДВА ЕТАПИ. ОСТАТОЧНЕ ВІДБУДЕТЬСЯ ЧЕРЕЗ КІЛЬКА МІСЯЦІВ. СТОСОВНО ПІДПИСАННЯ, ТО НА ЦЕ ПІДЕ ЯК МІНІМУМ 6–12 МІСЯЦІВ – УГОДУ МАЮТЬ РАТИФІКУВАТИ ВСІ 27 ПАРЛАМЕНТІВ ЄС. ВИРІШАЛЬНИМИ БУДУТЬ ПАРЛАМЕНТСЬКІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ. ЯКЩО ВОНИ ПРОЙДУТЬ УСПІШНО, ДЕМОКРАТИЧНО, ТО ОСТАТОЧНЕ ПІДПИСАННЯ ПРОГНОЗУЮТЬ НАПРИКІНЦІ РОКУ.

У відповідь на запитання журналістів, чого очікує Україна від укладення Угоди про асоціацію з ЄС, Глава держави відповів:

– Європейська інтеграція – незмінний ключовий пріоритет зовнішньополітичного курсу і внутрішнього розвитку України. Ми сприймаємо Європейський Союз як цивілізаційний вибір, оптимальну модель розвитку нашої держави, її економіки та суспільних інститутів, а в перспективі – і як наш спільний дім.

Укладення Угоди про асоціацію разом зі створенням поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі є головним завданням європейської інтеграції України на нинішньому етапі. Угода стане унікальним документом як для України, так і для ЄС. Наша держава вперше укладає подібний масштабний міжнародний договір інтеграційного характеру. У свою чергу ЄС ще не підписував подібної за змістом та амбітністю угоди з державою-партнером. Україна розглядає Угоду про асоціацію насамперед як комплексну програму масштабних внутрішніх реформ в усіх сферах політичного, економічного та соціального життя держави, як модернізацію країни, а також ефективний інструмент їх здійснення відповідно до європейських стандартів.

Головною ж практичною цінністю Угоди має стати створення поглибленої й всеохоплюючої зони вільної торгівлі, що передбачатиме інтеграцію економіки України в спільний ринок Європейського Союзу. Водночас, з огляду на високі стандарти й технічні вимоги цього ринку, підвищуватимуться і стандарти українського виробництва, що, безумовно, позначиться на посиленні його конкурентоспроможності на світових ринках.

Результативність будь-якої угоди залежить від зусиль всіх сторін. У відповідь на готовність України проводити масштабні реформи і впроваджувати європейські стандарти ми очікуємо від наших партнерів більшої взаємодовіри та відкритості у питанні європейського майбутнього. Одним із тестів на готовність ЄС будувати з Україною саме такі довірчі й відкриті відносини є наш візовий діалог. Перекоаний, успіхи України в реалізації необхідних вимог ЄС мають втілитися в якнайшвидшу лібералізацію візового режиму для громадян України.

Створення зони вільної торгівлі вимагає також належної підтримки з боку Євросоюзу в процесі модернізації української економіки. Укладення Угоди про асоціацію відповідає інтересам як України, так і держав – членів ЄС. При цьому головні переваги відкриваються для її основних торговельних партнерів.

Україна готова невідкладно перейти до етапу підписання й подальшої ратифікації Угоди про асоціацію. Ми розраховуємо на конструктивний і прагматичний підхід у цьому питанні і з боку наших європейських партнерів.

**Парафування договору (від франц. parafaire — розчерк, скорочений підпис) — попереднє підписання міжнародного договору (або окремих його статей) ініціалами уповноважених осіб, які брали участь у його розробці. Парафування договору може мати місце в тих випадках, коли він повністю погоджений між його учасниками, але потребує ще схвалення з боку відповідних урядів, чи коли підписання остаточно оформленого тексту відкладається з якихось інших причин. Це не замінює підписання договору та не є обов'язковим етапом укладення міжнародної угоди.*

нальних електропоїздів, які прибудуть в Україну морем у середині квітня, а п'ятий та шостий – у першій декаді травня. Шість з них введуть в експлуатацію до 1 червня.

Відповідно до укладеного контракту з Hyundai Rotem, ще чотири потяги будуть поставлені до кінця 2012 року. Зокрема, не пізніше вересня «Хюндаї» курсуватимуть до Дніпропетровська, а в грудні швидкісний рух дістанеться Одеси. За словами віце-прем'єр-міністра, всі українські міста-мільйонники, включаючи Львів, вже цього року матимуть швидкісне сполучення. У подальших планах – повністю перейти на швидкісний рух у міжміському сполученні.

Ще один масштабний проект – приміське сполучення, тобто оновлення електричок. Згідно з укладеним договором між Південною залізницею та чеською компанією Skoda Vagonka, між Харковом, Дніпропетровськом та Донецьком курсуватимуть два двоповерхових потяги «Шкода», які складаються із шести вагонів по 126 місць у кожному (загальна кількість – 636). Передбачені місця першого (другий поверх) та другого класів. Електропоїзди обладнані місцями для осіб з обмеженими фізичними можливостями, що передбачає чотири підйомники для візків у кожному та спеціально обладнані санвузли. Потяги матимуть

гарантійне обслуговування – 24 місяці з початку експлуатації, загальний термін якої – 40 років. Передбачається, що перший рейс з пасажирами відбудеться в середині травня. Вартість проїзду в нових електричках буде доступною для населення.

Ці поїзди курсуватимуть по кільцю Харків – Дніпропетровськ – Донецьк – Харків, – повідомив Борис Колесніков. – Їхне призначення – забезпечити сполучення трьох міст-мільйонників Сходу країни. Я не хочу зараз розкривати ціни, але запевняю, вони будуть дешевші, ніж на автобуси. У планах – оновлення українського рухомого складу за рахунок швидкісних двоповерхових поїздів «Шкода». Їх планують експлуатувати між містами, відстань між якими перевищує 300 км. Для цього знадобиться орієнтовно 50–60 потягів. Якщо вдасться досягти домовленостей з компанією Skoda Vagonka, будемо займатися подальшим оновленням електричок.

До речі, за словами віце-прем'єр-міністра, при спільному українсько-чеському виробництві 50–60 відсотків деталей буде саме від українського виробника. Окрім того, ще один новий потяг з дев'ятьма вагонами випустив наш Криворізький вагонобудівний завод.

Найближчим часом, наголосив міністр інфраструктури України, буде реформована вся система послуг на залізниці. Зокрема, до квітня запрацює сучасна служба інтернет-продажу залізничних квитків. Для поліпшення обслуговування пасажирів сьогодні залучають фахівців таких відомих компаній, як Lufthansa та British Airways.

ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО

УКРАЇНСЬКЕ ДТГ для всіх і кожного

Під час чемпіонату Європи з футболу 2012 року вболівальники зможуть обрати зручний для себе вид транспорту і не матимуть проблем із пересуванням між приймаючими містами. Як наголосив віце-прем'єр-міністр – міністр інфраструктури України Борис КОЛЕСНИКОВ, підготовка дорожньо-транспортного господарства до Євро-2012 – на завершальній стадії.

– З першого дня УЄФА орієнтував нас на те, що головний транспорт Євро-2012 – авіація. Це, безумовно, враховуючи відстані всередині нашої держави та від України до країн Західної Європи. Ми підготували чотири нових міжнародних аеропорти – у Києві, Донецьку, Харкові та Львові. Зараз проводяться тренінги персоналу. З 15 травня по 15 липня ми відкріємо авіаційний простір нашої країни, тож будь-які авіакомпанії можуть зробити заявку і прибути в Україну без жодних обмежень, пов'язаних з міжнародними угодами, – розповів віце-прем'єр.

Він також повідомив, що наразі ведуться переговори з однією із найбільших європейських low-cost компаній RyanAir, яка планує запро-

вадити рейси до Львова та Донецька. Крім того, завершується модернізація українських залізничних магістралей, що готуються до впровадження швидкісного руху. Для цього Україна придбала електропоїзди виробництва південнокорейської компанії Hyundai Rotem.

Перші два «Хюндаї» вже прибули. До початку чемпіонату залізниця отримає шість потягів у дев'ятивагонній комплектації, і між усіма приймаючими містами Євро-2012 – Києвом, Львовом, Донецьком і Харковом буде організовано швидкісне сполучення (160 – 180 км/год.). Потяги долатимуть відстань від столиці до Харкова за 3,5, Львова – за 4,5, Донецька – за 5,5 години. Завод-виробник вже відвантажив третій та четвертий склади міжрегіо-

ФАН-ЗОНА СТОЛИЧНА вільно, безоплатно, безпечно...

Близько 70 тисяч любителів футболу зможе прийняти столична фан-зона. Про це повідомив заступник голови КМДА Анатолій Голубченко. Це буде закритий периметр, до якого можна буде потрапити вільно, безоплатно, але контролювано. Вона охоронятиметься як зовні, так і всередині – охоронці пильно спостерігатимуть за тим, щоб до неї не потрапили заборонені предмети та речі. Відповідно до концепції безпеки працюватиме понад 50 відеокамер. На вході та виході будуть встановлені спеціальні камери-лічильники, які за допомогою комп'ютерної програми рахуватимуть, скільки людей зайшло і вийшло. Це дозволить контролювати, щоб чисельність фанатів всередині не перевищувала безпечний рівень. У разі переповнення вхід до фан-зони на певний час буде закрито. Також працюватиме прес-центр для журналістів, які матимуть можливість оперативно повідомляти про події у місті.

UEFA СОЮЗ ЗАДОВОЛЕНИЙ

Українська підготовка до Євро-2012 – на висоті. Незважаючи на це великий блок питань, які необхідно вирішити та узгодити до старту чемпіонату, спільна робота з реалізації проекту вже дала результати як приймаючим країнам, так і вболівальникам, які незабаром прибудуть в Україну. Про це розповів операційний директор турніру Мартін КАЛЛЕН.

УЄФА задоволений рівнем приготувань України та Польщі. Всі основні об'єкти інфраструктури та стадіонів в даний час завершені, їх підготовка – вже в оперативній фазі. У списку справ, які необхідно вирішити – повний запуск аеропортів, адже на них ляже максимальне навантаження, а також врегулювання питань розміщення.

З 9 травня по 8 червня планується передача всіх арен Євро під управління УЄФА. Згідно з угодою, на цих об'єктах мають бути припинені всі заходи. За цей період – місяць до старту турніру – фахівці готуватимуть стадіони до матчів, як з точки зору організаційної складової, так і щодо безпеки. На кожному будуть встановлені додаткові об'єкти та рекламні вивіски, брендвані певні місця, а також обладнані медіацентри і трибуни для роботи ЗМІ та зони гостинності. Особлива увага – газону, який має відповідати найвищим стандартам якості. Контракт передбачає умову, згідно з якою УЄФА платити орендну плату за цей період використання.

Напередодні турніру УЄФА представить набір медалей – комплект із сорока золотих нагород для команд-переможниць та сорока срібних – за друге місце. Ще по сорок бронзових медалей вручать кожній команді, яка програв у півфіналі. Однак до вручення нагород УЄФА не планує презентацію медального ряду.

ЗА БЕЗПЕКУ ЄВРО ВІДПОВІДАТИМЕ СЕКРЕТАР РНБО УКРАЇНИ

Президент України Віктор Янукович призначив секретаря Ради національної безпеки та оборони Андрія Ключова відповідальним за

організацію безпеки під час проведення у країні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу. Відповідний указ за № 203/2012

МІШЕЛЬ ПЛАТІНІ: «УСПІХ УКРАЇНИ – ЕКСТРАОРДИНАРНИЙ!...»

Підготовка до проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу дозволила здійснити Україні екстраординарний прорив у розвитку інфраструктури. На цьому в інтерв'ю інформаційному агентству France-Presse наголосив президент УЄФА Мішель Платіні. За його словами, попри складнощі, які супроводжували процес підготовки до Євро-2012, наша країна виконала взяті на себе зобов'язання.

Підготовку супроводжувала криза, що завадило, наприклад, Україні побудувати всі заплановані готелі. Але просто неможливо, що ця держава здійснила прорив на 30 років у розвитку аеропортів, готелів, дорожньо-транспортної та іншої інфраструктури, – наголосив керманіс європейського футболу. – Це буде складна за своєю організацією, але захоплююча подія. Як правило, важкі пологи дарують прекрасних дітей. На сьогодні цей проект реалізовано на 95 відсотків...»

WELCOME TO UKRAINE! CouchSurfing: альтернатива готелю

У соціальній мережі «Фейсбук» започатковано ініціативу безкоштовно приймати у себе вдома європейських вболівальників Євро-2012. Формування ініціативної групи «Ласкаво просимо до України!» є відповіддю на завищені ціни в більшості українських готелів на час проведення чемпіонату.

За одну добу до ініціативної групи приєдналося вже близько 130 людей. Киянка Дарина – одна з них. Їй не вперше безкоштовно приймати іноземних гостей, адже вона є членом Всесвітнього руху гостинності – CouchSurfing.

– У мене жили хлопчик та дівчина з Британії, американець, поляки, – розповідає дівчина. – Я із задоволенням показувала їм наш Київ. Якось ми з подругою подорожували до Мілану і познайомилися з привітним хлопцем, який гостинно запросив нас до себе. Він нічого не взяв з нас за проживання, до того ж люб'язно погодився показати нам місто і розповісти багато цікавого з його історії. Набагато цікавіше бачити країну очима людей, які там живуть, а не з вікна туристичного автобуса. Ось і ми вирішили відповісти гостинністю на гостинність.

Натхненник та організатор створення громадської ініціативи «Ласкаво просимо до України!» закликає українців не боятися запрошувати гостей Євро до себе. – Ми завжди славимся гостинністю і, сподіваюся, надалі залишимося такими ж відкритими для багатьох. Це громадська ініціатива тих, хто не має на меті

ні заробити, ні отримати якусь вигоду, але щиро вболіває за імідж своєї країни.

Така ініціатива виникла давно, але останнім і головним поштовхом стала заява операційного директора УЄФА Мартіна Каллена, який наголосив, що надто високі ціни деяких готелів шкодять іміджу України і відлякують гостей Євро.

На думку директора чемпіонату Євро-2012 в Україні Маркіяна Лубківського, громадська ініціатива безкоштовного проживання вболівальників масово не стане:

– Я не вірю, що це реально. Звучить гарно, викликає позитивні емоції... Але як це технічно виконати? Є багато питань організаційного плану. Як запропонувати своє помешкання, як переконатися, що та людина, яка приїде, залишить помешкання з добрими намірами?..

Якщо ж така громадська ініціатива все ж досягне серйозних масштабів, то розміщення в українських готелях може подешевшати, прогнозує економіст Олександр Жолудь. Він зауважив, що держава могла б організувати співпрацю з власниками цього бізнесу – зробити так, щоб їм це було вигідно і при цьому

ціни були не такі високі. Водночас, примушувати до цього вона не має права. Не треба, умовно кажучи, вводити податок на готелі, який стягуватиметься з будь-якої ціни, вищої за задану. Можна домовитися, як це робиться в багатьох країнах. Питання лише в тому, що може держава запропонувати готелям взаємн.

Тим часом уряд Польщі вже домовився з власниками готелів. За висновками експертів, ціни в Україні на проживання наразі вищі, ніж у Польщі.

ІСПИТ НЕЗАБАРОМ ПОЧАТОК НА КОРДОНІ

Швидкий пропуск через державний кордон, безпека та комфорт численних гостей турніру – основні завдання Держприкордонслужби на Євро-2012. Для цього необхідна серйозна підготовка персоналу. Як з нею справляється відомство, розповів перший заступник Голови Державної прикордонної служби України Павло ШИШОЛІН.

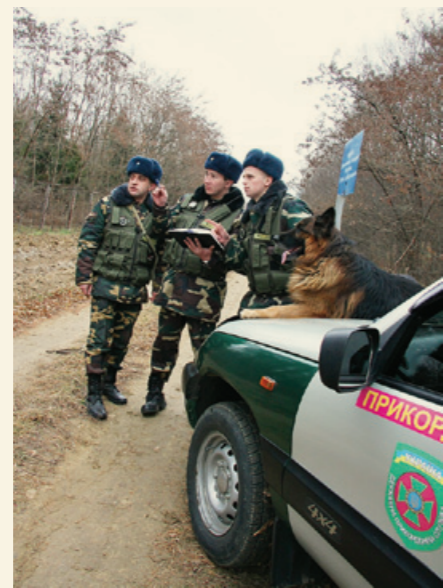
– Усі п'ять тисяч охоронців рубежу, які працюватимуть на 32-х прикордонних пунктах, зможуть діяти в особливих умовах, які диктує турнір. Сьогодні триває підготовка за кількома напрямками – вивчення нормативно-правової бази діяльності, відпрацювання моделей пропуску через державний кордон, тренінги, курси з вивчення іноземних мов та введення нових стандартів поведінки персоналу, – розповів Павло Анатолійович. – Особлива увага приділяється відпрацюванню спільного прикордонного контролю з польськими та російськими колегами, а також діям за нестандартних ситуацій. За період підготовки до Євро-2012 відбулося вісім тренінгів з поляками та близько десяти масштабних міжвідомчих навчань. Також проходять щоденні тренування в пунктах пропуску, відділах прикордонної служби, на яких персонал працює із сучасним обладнанням, застосовує нові методи роботи. Результати тренінгів свідчать, що завдяки спільному контролю на українсько-польському кордоні вдвічі скоротився час, необхідний для здійснення перевірки.

Під час Євро автобуси з фанатами зупинятимуться лише одноразово, на проведення контролю знадобиться не більше 10 хвилин. Тож будемо витрачати на одного вболівальника, який перетинатиме кордон,

не більше 20 секунд. Щоб бути готовими до можливих нестандартних ситуацій, ми врахували алгоритми дій, які відточуємо на навчаннях в пунктах пропуску.

Проїлюструвати тренінги до Євро-2012 на автошляхах можна на прикладі пропускного пункту «Ягодин–Дорохуськ». Через нього пролягає найкоротший шлях з Варшави до Києва, тож під час чемпіонату саме тут очікується найбільше навантаження. Українські та польські прикордонники вже двічі проводили спільні навчання. Створивши так званий евокоридор, протягом доби служби обох країн пильнували за режимом. Наряди оглядали транспортні засоби із застосуванням спеціальних технічних засобів прикордонного контролю та службових собак. У пункті пропуску успішно впоралися з «конфліктною ситуацією». За легендою, сюди прибув автобус з агресивними вболівальниками. Пасажири розхитували автобус, викидали сміття, поводитися зухвало. На вимоги правоохоронців реагували не всі, тому «розбишак» довелося приборкати.

А ось як готуються до Євро-2012 у повітряних пунктах пропуску. Для прикладу: у терміналі міжнародного аеропорту Львова прикордонники перевіряли та оформляли пасажирів за новими правилами. Для цього напередодні встановили спеціальне

програмне забезпечення, завдяки якому отримали попередню інформацію про тих, хто прибуває літаком. Після посадки очікуваного борту співробітники Держприкордонслужби провели оформлення футболістів та вболівальників біля трапу – перевірили документи, ідентифікували пасажирів, а також оглянули багаж зі службовим собакою. Такі нововведення дали можливість значно прискорити та спростити прикордонне оформлення – майже сто осіб пройшли паспортний контроль менш ніж за 9 хвилин. У середньому на кожного було витрачено 15 секунд.

Одним із важливих напрямів підготовки персоналу відомства до Євро-2012 є також удосконалення культури прикордонного контролю.

– Ми затвердили нові стандарти поведінки, спілкування, зовнішнього вигляду, правової культури. Нещодавно організували майстер-клас для прикордонниць, на якому візажисти та перукарі вчили жінок підкреслювати свою індивідуальність у межах дрес-коду, – зазначив перший заступник голови Держприкордонслужби.

Тож різнопланові навчання сьогодні тривають на всіх пунктах пропуску. Нагадаємо, англійську мову на базовому рівні до Євро-2012 знатимуть п'ять тисяч прикордонників. Підготовку пройшли вже 4,2 тисячі інспекторів, ще близько 800 співробітників навчаються.

Принагідно зазначити, що Державна прикордонна служба України переходить на нову, більш зручну форму одягу, яка відповідає європейським стандартам. І першими її приміряють прикордонники, задіяні на Євро-2012. Про це повідомив Голова Держприкордонслужби України Микола Литвин.

Однострої змінили колір, фасон, додалося чимало нових елементів одягу, насамперед для жінок, яких у прикордонній службі 25 відсотків. Нова прикордонна форма – більш демократична, демілітаризована, елегантна й приваблива, має розширений асортимент. Під час її розробки особлива увага приділялася спеціальному одягу, який має бути комфортним для виконання різних завдань. А тому форма правоохоронців, які, наприклад, працюють в оглядових групах, відрізнятиметься від експірування їхніх колег, які служать в аеропортах чи на кораблях.

Верховна Рада ухвалила в другому читанні нову редакцію Митного кодексу України. «За» проголосували 264 народних депутати з мінімально необхідних 226-ти. Нагадаємо, що вперше Митний кодекс був прийнятий у парламенті 3 листопада, однак Президент ветовав його і запропонував декілька поправок.

МІНФІН «ДАЄ ДОБРО»

Зокрема, у новому Кодексі всі повноваження щодо видання нормативних наказів (затвердження порядків, положень, правил, переліків та форм документів тощо) передані від Держмитслужби Міністерству фінансів. Відповідно до нового документа збільшено загальну вартість товарів, які можуть ввозити громадяни на митну територію України без сплати податків. Так, якщо сьогодні людина може ввезти товарів на 200 євро, то за новим Кодексом – до 1 тис. євро авіатранспортом і до 500 євро – через сухопутні та морські пункти пропуску. Крім того, збільшено строк тимчасового ввезення громадянами-нерезидентами транспортних засобів особистого користування зі 183 днів до року.

Переглянуто і порядок здійснення митними органами контролю за правильністю визначення митної вартості товарів, що надає декларантам більше можливостей для відстоювання своєї правоти у спорах з митними органами з цього приводу. Крім того,

з Митного кодексу виключено положення, які надають митним органам право самостійно виконувати рішення судів про конфіскацію товарів та транспортних засобів у разі, якщо вони були попередньо ними вилучені. У новому документі також скорочено з трьох років до двох місяців термін застосування адміністративного стягнення за порушення митних правил у вигляді конфіскації товарів і транспортних засобів.

Як зазначив керівник Держмитслужби Ігор Калетнік, після підписання Главою держави і через місяць після офіційного опублікування новий Митний кодекс набуде чинності. Він також підкреслив, що цей документ отримав схвальну оцінку європейського та світового бізнес-співтовариства, оскільки максимально адаптує українське митне законодавство до міжнародних норм. Він забезпечить спрощення і прискорення митних процедур, а відповідно – збільшення товарообігу.

Людмила ДЬОМІНА

ЧИМ ПРОСТІШЕ, ТИМ КРАЩЕ

Верховна Рада України прийняла Закон «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про порядок перетинання українсько-російського державного кордону жителями прикордонних регіонів України та Російської Федерації». Угода була підписана 18 жовтня 2011 року в Донецьку.

Цей документ має важливе значення у взаємовідносинах двох країн, особливо для мешканців прикордонних регіонів, і є черговим кроком у реалізації домовленості президентів України та Російської Федерації щодо створення комфортних умов для перетинання спільного кордону громадянами обох країн.

Про необхідність прийняття цього документа свідчить і статистика. Так, у 2010 році спільний з Росією кордон перетнуло 26 млн 253 тис., у 2011 – 28 млн 582 тис. осіб. Зростає і транспортний потік. Якщо у 2010 році через українсько-російський кордон проїжджало 4 млн 104 тис. транспортних засобів, то у минулому – вже 5 млн 230 тис. авто.

Угода надає низку переваг для всіх мешканців прикордонних областей Укра-

їни і Росії та переводить українсько-російські відносини на якісно новий рівень. Такий порядок перетинання кордону поширюватиметься на всіх без винятку жителів Луганської, Донецької, Сумської, Чернігівської областей та Автономної Республіки Крим. Раніше він стосувався лише безпосередньо мешканців прикордоння.

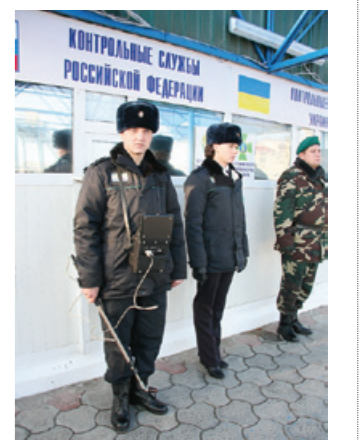
Жителі прикордонних областей зможуть перетинати українсько-російський кордон в усіх пунктах пропуску – міжнародних, міждержавних та місцевих, які знаходяться у межах області. Кожен обиратиме для себе найближчий та найзручніший, плануватиме комфортний і економічно виправданий маршрут руху. Йдеться про 218 пунктів пропуску, які сьогодні функціонують. 3 них 155 – місцеві.

У місцевих пунктах пропуску громадяни України та Росії перетинатимуть спільний кордон не лише у пішому порядку, а й на власному транспорті та рейсовими автобусами, що забезпечить для них додатковий комфорт. У туристичний сезон це дасть можливість значно розвантажити центральні пункти пропуску та уникнути черг.

Угода дає можливість перебувати на території прикордонних регіонів України і РФ до 90 днів без реєстрації і заповнення імміграційних карток. Жителі прикордоння будуть звільнені від бюрократичних процедур, що значно полегшить процес перетинання рубежу та унеможливить будь-які маніпуляції. Вона не впливатиме на ступінь захищеності державного кордону, оскільки всі елементи прикордонного контролю бу-

дуть виконуватися. Переміщення товарів понад визначені норми для особистих потреб здійснюватиметься через міждержавні та міжнародні пункти пропуску.

Новий порядок перетинання кордону набуде чинності після підписання Закону Президентом України та обміну відповідними документами дипломатичними каналами. Водночас цей документ потребує злагоженої роботи місцевих органів влади щодо удосконалення і розбудови мережі місцевих пунктів пропуску та їх інфраструктури. А вже фахівці прогнозують, що із введенням у дію цього Закону кількість бажаних подорожувати значно зростає. У свою чергу Державна прикордонна служба України готова забезпечити безперервний та комфортний перетинання рубежу.

ПОДБАЙТЕ ПРО ВІЗУ

Нещодавно розпочався прийом документів для отримання віз уболівальниками, які мають намір поїхати на матч Євро-2012 до Польщі. Серед 16 країн-учасниць лише українці і росіяни мають потребу у візах.

Нагадаємо, що 8 червня у Варшаві матчем «Польща – Греція» відкривається чемпіонат Європи. МЗС Польщі закликає всіх уболівальників завчасно подавати документи, завдяки чому вони зможуть уникнути черг і заздалегідь запланувати своє перебування в цій країні. Всі візові заяви мають бути зареєстровані через Інтернет в системі «Електронне консульство» на офіційному сайті посольства Польщі <https://secure.e-konsulat.gov.pl/>, ввести свою заповнену анкету в систему (зробивши в ній позначку «Euro-2012»), роздрукувати її і з нею прийти до консульського відділу. Візи оформлятимуться за прискореною процедурою, і вони можуть бути багаторазовими на термін проведення чемпіонату.

Уболівальники отримуватимуть їх на підставі оригіналів квитків на матч. Зауважимо, що це не скасовує право відмови у видачі візи для людей, дані про яких внесені до інформаційної системи «Шенген» або до списку осіб, в'їзд яких на територію Польщі є небажаним.

– Тим, хто при оформленні заявки пред'явить квиток, не потрібно підтвердження резервації готелю та коштів на перебування в Польщі, – повідомив співробітник консульського департаменту польського МЗС Гжегож Моравський. – А ось медична страховка обов'язкова для всіх. Що стосується тих, хто їде у фан-зони, не маючи квитків, вони отримуватимуть візу на звичайних умовах – доведеться пред'явити фінансові гарантії та документ про бронювання готелю.

Найпростіший варіант отримання віз дістався Родині УЄФА. Для учасників Євро-2012 (футболісти, судді, лікарі, функціонери УЄФА та ФІФА) на підставі оригіналу листа УЄФА або національної футбольної федерації польські консульства видаватимуть безкоштовні довгострокові візи з правом багаторазового в'їзду. При отриманні цього типу візи не вимагатиметься особиста присутність у консульстві.

Крім того, існує можливість і колективної подачі документів для організованих груп. У даному випадку також не потрібна особиста присутність. Організовані групи, що подають документи на візу в період проведення Євро-2012, будуть обслуговуватися поза чергою. А для полегшення проходження процедури реєстрації та отримання віз на період Євро-2012 у всіх польських консульствах в Росії та Україні виділятиметься окремі «візовий коридор», де не вимагатиметься попередня реєстрація через Інтернет. У такому разі буде задіяна максимальна кількість візових віконців.

– На нашій консульській відділі в Росії та Україні ляже велике навантаження, адже вони де-факто стануть працювати як візові відділи, – продовжує Моравський. – Крім того, ми плануємо збільшити кадровий склад консульств. У зв'язку з цим йти у відпустку всім особам з повноваженнями консулів на цей період заборонено.

Польські дипломати інформують, що на території України подавати документи на візи можна в консульствах і візових центрах, а також користуватися послугами акредитованих туристичних фірм, контакти яких можна знайти на інтернет-сторінках консульств Польщі.

Підготувала ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО

Закордон

ПАХНЕ БЕНЗИНОМ!

Національне податково-митне управління Угорщини (Nemzeti Ado-Es Vamhivatal, NAV) вирішило боротися з контрабандою дешевого українського пального. Тепер автівки з України, які прямують з повним баком, пропускають лише один раз на тиждень.

Ті, хто їздить частіше, сплачуватимуть по 19 грн. за кожен літр бензину. Угорські митники переконані, що це зупинить незаконний бізнес ділків, які купують дешеве пальне в Україні і перепродують його в Угорщині. Цим займаються переважно мешканці прикордонних сіл.

За інформацією NAV, протягом грудня – січня автомобілі перетинали угорсько-український кордон 150 тис. разів. При цьому майже половину перетинів здійснювали всього 3 тис. автомобілів. Після запровадження мита на пальне, зауважують на кордоні, машин на пунктах пропуску помітно поменшало. На думку речника NAV Оттіло Шуллера, нові правила сприятимуть не лише боротьбі з контрабандою пального, а й дозволять на 30 відсотків скоротити кількість автомобілів, які прямують через угорсько-український кордон. Це, певна річ, зменшить тривалість його перетинання в пунктах пропуску.

Виянок із правил зроблено для підприємців, які їдуть за кордон на службовому транспорті. Для цього їм достатньо буде пред'явити відповідну трудову угоду.

БЕЗВІЗОВА ХОРВАТІЯ... ЗНОВУ

З 1 квітня по 31 жовтня 2012 року українці зможуть їздити до Хорватії без віз. Як заявив прес-секретар МЗС Олександр Дікусаров, рішенням хорватського уряду тимчасово припинено дію візового режиму для громадян України, завдяки чому, незалежно від мети поїздки, вони зможуть без віз в'їжджати до Хорватії, перебувати на її території до 90 днів і прямувати через неї транзитом. При цьому він зазначив, що при в'їзді прикордонні служби цієї країни мають право вимагати міжнародний поліс медичного страхування і підтвердження фінансового забезпечення на період перебування з розрахунку 100 євро на добу.

Оскільки Хорватія не входить до Шенгенської зони, громадяни України, які здійснюють поїздки до цієї країни наземним транспортом, мають потурбуватися про оформлення дво- або багаторазових шенгенських віз для транзитного перетинання території Угорщини або інших країн ЄС – Польщі, Словаччини, Словенії.

НА СЛУЖБІ У КОРОЛЕВИ НОВІ ПРИКОРДОННИКИ

Служба прикордонного контролю Великобританії буде реорганізована. Про це заявила міністр внутрішніх справ Об'єднаного Королівства Тереза Мей. Таке рішення прийнято напередодні Олімпіади в Лондоні після оприлюднення доповіді, де зазначалося, що сотні тисяч людей в'їхали у країну, не

пройшовши встановлених процедур перевірки.

У документі, підготовленому головним незалежним інспектором Служби прикордонного контролю Джоном Вайном, зазначається, що дані близько 500 тис. чоловік, які прибули до Лондона поїздом Eurostar, не звірили з базою даних про підозрюваних терористів. Повідомляється також, що з 2007 року контроль на кордоні здійснюється нерегулярно, не перевірялися близько п'ятисот разів без відповідного дозволу керівництва відбитки пальців іноземців, яким була необхідна віза для відвідання Великобританії.

Виступаючи перед британськими парламентаріями, Тереза Мей висловила стурбованість таким станом справ. Адже були витрачені мільйони фунтів на нові технології, які фактично не використовувалися. Управління, які відповідали за перевірки, відправляли уряд незбалансовані та позбавлені ключової інформації доповіді. Водночас, за словами міністра, ці прорахунки не створили для країни серйозної загрози, оскільки паспорти всіх, хто прибуває до Великобританії, були перевірені.

В результаті з березня цього року зі Служби прикордонного контролю Великобританії буде виокремлена нова структурна організація, зі своїм керівництвом і своїми правилами діяльності. Вона займатиметься оперативним контролем на кордоні. У компетенції Служби прикордонного контролю залишаться питання, пов'язані з імміграцією, такі як видача віз і розгляд заяв про надання політичного притулку. **К**

АЕРОПОРТ «ДОНЕЦЬК»

«ЗМАГАННЯ» НА ШВИДКІСТЬ

Цієї гри чекала, мабуть, вся Україна, адже так далеко «Металіст» ще не заходив – вперше харківський клуб зіграв у чверть фіналу європейського клубного турніру. Звичайно, результат матчу не надто потішив українських уболівальників, хоча 2:0 на користь лісабонського «Спротінгу» були майже прогнозованими. А ось хто справді здивувався, так це українські прикордонники. І не з приводу сухого рахунку, а через новину, яка облетіла майже всі українські медіа напередодні. Справа в тому, що в день прильоту «Металісту» влаштували в аеропорту тест на міцність – проходження паспортного контролю тривало більше години! Якщо вдатися до нескладних арифметичних підрахунків, то отримаємо вражаючий результат. Наставник команди Мирон Маркевич взяв із собою до Лісабона 19 футболістів. Тож 60 хвилин ділимо на 20 осіб і отримуємо, як мінімум, три хвилини на одну особу. А тепер поділимо три хвилини на заявлені Держприкордонслужбою України 20 секунд оформлення однієї особи у режимі проведення цьогорічного чемпіонату Європи з футболу. До того ж, ми говоримо про звичайних гостей чемпіонату. Виходить, наші правоохоронці працюватимуть у дев'ять разів швидше! Що вже говорити про оформлення національних збірних. Для прикладу: один VIP-зал донецького аеропорту з одним стаціонарним робочим місцем прикордонника, де, власне, й здійснюватиметься пропуск команд, вже сьогодні може забезпечити пропуску спроможність в двісті осіб за годину. Далі рахувати немає сенсу.

До речі, на момент прибуття українських футболістів до Португалії у них на батьківщині розпочала роботу друга виїзна нарада з питань обслуговування цільових груп УЄФА, яка впродовж чотирьох днів перевіряла стан готовності аеропортів Харкова, Донецька, Львова та Києва й вирішувала проблемні питання процедури для всіх рівнів обслугову-

вання зазначених категорій осіб. Ми розглянемо детальніше саме аеропорт «Донецьк», а також роботу керівництва та персоналу Донецького прикордонного загону, які роблять все для того, щоб жодне європейське видання не змогло критикувати роботу наших правоохоронців.

«Донбас арена» прийматиме найбільшу кількість матчів зі всіх євро-стадіонів України. 11 червня тут пройде поєдинок «Франція – Ан-

глія», 15-го на донецькому полі гратимуть Україна і Франція, а 19-го – Англія й Україна. 23 червня відбудеться зустріч команд, які здобудуть перше та друге місце у групах «С» і «D». Ще через чотири дні пройде півфінальний матч. Звичайно ж, основна маса закордонних гостей прибуватиме до міста через повітряну браму, відтак інтенсивність потоку пасажирів в аеропорту «Донецьк» напередодні та в дні проведення матчів очікується на рівні 30 тис. осіб за добу. До сьогодні таке навантаження вдалося витримувати лише одному українському аеропорту – «Бориспіль», який у період літніх відпусток працював у посиленому режимі. Але тепер у Донецька є новий термінал, у порівнянні з яким діючий виглядає невеликим підсобним приміщенням потужного аеропорту. Пропускна спроможність металево-скляного велетня складає 3 тис. осіб за годину. Таку кількість забезпечуватимуть 42 стаціонарних робочих місця інспекторів прикордонної служби. Окрім того, оформлення цільових груп УЄФА здійснюватиметься переважно у двох VIP-залах діючого терміналу, що додає ще 400 осіб за годину за рахунок двох стаціонарних робочих місць, які можуть працювати у реверсному режимі. Якщо до цих потужностей додати ще десять мобільних робочих місць – виходить загальна кількість 54, із яких 31-е може організувати одночасний пропуск на приліт.

Для спрощення процедури контролю цільові групи поділені на п'ять рівнів. Перший – найвищий, до якого увійшли п'ять найголовніших членів Сім'ї УЄФА. Для них на прильоті контроль здійснюватиметься безпосередньо біля трапу літака у формі ідентифікації особи та оформлення паспортних документів через відповідних представників протоколу. Друга група – виконком УЄФА, президенти національних футбольних асоціацій України та Польщі – проходять відповідний контроль у VIP-залах діючого терміналу. Третій рівень надається решті гостей та співробітникам УЄФА, які проходять контроль на евро коридорах нового терміналу. Четверта група – національний збірні, які прибуватимуть чартерними рейсами. Оформлення даної категорії на приліт відбуватиметься біля трапу літака, а на відліт – через VIP-зали. З огляду на це, для прикордонників важливо, аби у першому і четвертому варіантах координатори призначили відповідальних осіб, які перед приземленням літака зібрали б документи і першими вийшли на трап, щоб надати документи для контролю. П'ятий рівень – VIP-гості, які прибуватимуть чартерними рейсами безпосередньо перед матчами і відлітатимуть одразу після них. Для них пропонується схема: трап – на приліт, евро коридор – на відліт, щоправда, переважна більшість цих рейсів будуть внутрішніми – з Києва. Щодо партнерів по ретрансляції матчів – то в даній ситуації йдеться про окрему групу осіб, які обслуговуватимуть два стадіони – Харківський та Донецький. Після матчів вони просто переміщуються до другого міста внутрішніми чартерними рейсами і обладнання з собою

не возитимуть, тож повноцінний контроль на них чекає лише у Харкові. Тим більше, що в Україну вони прибудуть задовго до початку чемпіонату – для налаштування обладнання.

За підсумками проведеної наради та огляду терміналів Донецького аеропорту менеджер цільових груп УЄФА Дамаріс Папуцакіс висловила своє захоплення рівнем його підготовки. Звичайно, сьогодні перон аеропорту ще схожий на «поле бою», на якому йде «запекла боротьба» гендиректора за вчасний благоустрій кожного квадратного метра, але готовність до роботи правоохоронців дає впевненість, що повітряна брама Донецька гідно зустріне гостей.

Як зазначив начальник Донецького прикордонного загону полковник Юрій Лисюк, на сьогодні здійснено чотири тестові запуски лінії паспортного контролю безпосередньо в новому терміналі. Під час останнього вже працювали всі робочі місця інспекторів. Сотня волонтерів, залучених до тренування, тричі посліп проходила лінію паспортного контролю, відтак було здійснено перевірку фактично трьохсот осіб. У ході так званої репетиції жодне з робочих місць не дало збою в роботі, тож можемо зробити висновок: ВПС «Донецьк» вже сьогодні готовий забезпечувати контрольні процедури у новому терміналі аеропорту. Хронометраж пропускних операцій показав, що повний процес оформлення пасажира, із занесенням його даних до бази, триває близько 40 секунд, але якщо зважати на ті технологічні нововведення, які використовуватимуться в режимі Євро, то навіть ця незначна цифра скоротиться вдвічі. Одна із основних новацій – отримання завчасної інформації від авіакомпаній ще з аеропорту вильоту. Тобто, завдяки використанню системи APIS (Advanced Passenger Information System) за дві години до приземлення літака в Донецьку на електронну адресу відділу прикордонної служби надходитиме інформація про всіх пасажирів, які сіли у літак в аеропорту вильоту. За цей час можна перевірити пасажирів за відповідними базами даних правоохоронних органів. У разі відсутності будь-яких зауважень, після прибуття рейсу правоохоронці здійснюють ідентифікацію особи, перевірку документа на підробку і проставляють відповідний штамп. На цьому процедура завершується.

ВПС «Донецьк» вже сьогодні готовий забезпечувати контрольні процедури у новому терміналі аеропорту. Хронометраж пропускних операцій показав, що повний процес оформлення пасажира, із занесенням його даних до бази, триває близько 40 секунд, але якщо зважати на ті технологічні нововведення, які використовуватимуться в режимі Євро, то навіть ця незначна цифра скоротиться вдвічі.

На сьогодні існують технічні питання, які не дають можливості говорити про стовідсоткову готовність прикордонних підрозділів до роботи в режимі Єврочемпіонату. Так, зокрема, залишається відкритим питання інсталяції відповідного програмного забезпечення на нові планшетні комп'ютери, які використовуватимуться на окремих напрямках контролю. Ще один технічний момент – мобільні термінали, яких поки що немає у підрозділах. Але часу на вирішення цих проблем вдалося і якихось надзвичайних зусиль для цього не треба докладати.

Щоденної уваги потребує проблема розміщення новоприбулого персоналу ВПС «Донецьк», який на даний час не має можливості орендувати житло у межах міста. Окрім того, всіх інспекторів необхідно забезпечити новою формою одягу. На постійному контролі керівництва й досить складний мовний процес – кожна зміна нарядів проходить експрес-заняття у ході підготовки до несення служби. Щоправда, на сьогодні серед персоналу вже є чимало так званих мультиплікаторів зі знанням англійської, які здійснюють практичне навчання своїх колег. Для абсолютної впевненості прикордонникам вдалося досягнути домовленостей з Горлівським лінгвістичним університетом, який надаватиме волонтерів зі знанням іноземних мов для допомоги, зокрема і правоохоронцям, у зоні паспортного контролю в моменти найбільших навантажень на пункти пропуску.

Українські прикордонники неодноразово доводили можливість якісно виконувати свою роботу за будь-яких умов, і представники Донецького загону не будуть винятком. Ось тільки чи оцінять належним чином старання наших правоохоронців довгоочікувані гості. Можливо, вони ще не бачили прикордонного контролю такого рівня, аби поставити його за приклад своїм вартовим рубежів. Відповідь на ці питання дасть лише час. К

ДМИТРО СЛИВНИЙ, ФОТО АВТОРА

ПЛАКАЛИ ГРОШИКИ

В аеропорту «Бориспіль» під час контролю пасажирів, які прибули з Парижа, прикордонники ОКПП «Київ» затримали двох українців-моряків. Як попередили митники, чоловіки мали намір незаконно перевезти через державний кордон чималі кошти. Вони приховали валюту в кишенях куртки, загорнувши її в шкарпетки, та під підкладкою сумки. Надія моряків не судилося справдитися, адже зі 340 тис. доларів США чоловікам довелося розпрощатися. Наразі наші співвітчизники передані представникам митниці і їхню подальшу долю вирішуватиме суд.

У потязі, який слідував з Києва до Мінська, в пункті пропуску «Горностаївка», що на Чернігівщині, правоохоронці виявили також кругленьку суму. Оглядова група, зазирнувши в ящик для сміття неробочого тамбуру одного із вагонів, знайшла там нічийні три перемотані скотчем пакуночки зі 180 тис. доларів.

23 тис. доларів та майже 5 тис. євро хотів вивезти до Росії мешканець Московської області. Для здійснення свого наміру він обрав міжнародний пункт пропуску «Готтвік», що в Харківській області. Однак під час перевірки документів у валютного контрабандиста здали нерви. На його нервову поведінку звернули увагу прикордонники відділу «Дергачі» і, оглянувши спільно з митниками автомобіль «Мазда», знайшли загорнуту в папір валюту.

КОНТРАБАНДНА МОДА

Попри розмаїття предметів торгівлі, які пропонує весняна «контрабандна мода», вона має одну спільну для них тенденцію: витончені і не дуже способи переправлення через кордон усілякого краму стають безуспішними. З-поміж вже традиційного «асортименту» затримань вирізняються і такі «тренди» сезону, як інциденти з французьким вином, бразильським м'ясом та спорядженням для дайвінгу, а також товаром, що на пряму стосується моди, – косметичними наборами з пудрою.

МАЙЖЕ ШПИГУНСЬКІ ПРИСТРАСТІ

У поїзді, що прямував з Кишинева до Москви, знайшли пристрої, призначені для прихованого аудіо- та відеоспостереження. Наручний годинник та окуляри із вмонтованими в них відеокамерами і фотоапаратами, а також два брелки з диктофонами перевозив провідник вагону 29-річний молдованин. Заборонені предмети спільна прикордонно-митна оглядова група вилучила у працівника залізничі в пункті пропуску «Могилів-Подільський – Волчинець».

Знахідки передано співробітникам СБУ на експертизу, яка визначить, що ж за пристрої насправді перевозив чоловік через кордон. Відповідно до її результатів громадянину Молдови буде призначено міру відповідальності.

СМАРТФОНИ «ВИЛІТЕЛИ В ТРУБУ»

На «зелений коридор» міжнародного пункту пропуску «Сеньківка» прибув мікроавтобус марки Volkswagen, яким поверталися додому двоє мешканців Чернігівщини. Під час контролю водій своєю поведінкою видав себе, як-то кажуть, з головою. Природно, прикордонники ініціювали поглиблений огляд та направили транспортний засіб на додаткову перевірку. Спільна прикордонно-митна група знайшла в особистих речах громадян незадекларовані 412 мобільних телефонів марки iPhone, HTC, Nokia та аксесуари до них. Сума контрабандних товарів сягнула 330 тис. гривень.

ВІДСІЧ БРАКОНЬЄРАМ

Співробітники Азово-Чорноморського регіонального управління за 99 морських миль на південний захід від мису Тарханкут виявили шхуну-порушника без розпізнавальних знаків. Спочатку іноземне рибпромислове судно, яке готувалося до ведення промислу, помітив прикордонний патрульний літак. Після отримання фото та відео про порушника з борту літака у вказаний район вирушив корабель Морської охорони «Миколаїв». Під час спільної операції (літак скеровував дії корабля) виявлену шхуну було видворено за межі виключної (морської) економічної зони України.

Про факт виявлення рибпромислового судна Державна прикордонна служба України оперативно поінформувала своїх турець-

ких, румунських та болгарських колег. Згодом румунська сторона повідомила про виявлення в її економічній зоні судна, яке активно готувалося до вилуви риби.

Про випадок, що мав місце у В(М)ЕЗ України, Держприкордонслужба поінформувала також МЗС та посольство Туреччини в Україні. Турецькій стороні були передані всі зафіксовані фото- та відеоматеріали порушення.

Варто зауважити, що така плідна співпраця прикордонних відомств Чорноморського регіону стала можливою завдяки автоматизованим системам інформаційного обміну (АСІО) берегових охорон, які дають можливість оперативно запобігати браконьєрській діяльності у Чорному морі.

ЗЛОЩАСНІ ІНОМАРКИ

Відразу два недешеві «бумери» Х5 та Х6 вартістю близько мільйона гривень виявили на Сумщині. Напередодні прикордонники відділу «Сопич» Сумського загону завчасно отримали інформацію про порушників. У взаємодії з працівниками ДАІ та митниці вони перевірили іномарки, якими кермували 27-річний українець та 36-річний киргиз, на автостляху Шостка-Глухів-Бачівськ. Виявилося, що Х6 є двійником такого ж самого автомобіля, тільки зареєстрованого на іншого власника. А ось Х5 в'їхав на територію України більше місяця тому, за його кермом тоді був чех. На українця, водія BMW Х5, складено протокол про порушення митних правил. Інше авто передано співробітникам міліції у Шостці.

Пізної ночі в пункті пропуску «Бачівськ» правоохоронці виявили відразу чотири іномарки з підробленими документами. Про наміри незаконно перемістити автомобілі литовської реєстрації через кордон співробітники того ж таки відділу «Сопич» дізналися завчасно. Під час перевірки трьох Audi та одного Nissan водії автовок, громадяни Киргизії, помітно нервували. І, як з'ясувалося, небезпідставно, адже всі четверо мали підроблені доручення на право керування авто. На порушників складено відповідні процесуальні документи.

ІКРА ЧОРНА, ІКРА ЧЕРВОНА, ІКРА ЗАМОРСЬКА – КОНТРАБАНДНА

За ділянкою між українським селом Власівка та російським Піщанівка прикордонники відділу «Краснодон» Луганського загону вели приховане спостереження, бо напередодні були поінформовані про можливу контрабанду. Тож щойно чоловік з пластмасовим 25-кілограмовим відерцем червоної ікри у руках перетнув кордон, його затримали – спіймався, як-то кажуть, на гарячому. Щодо затриманого 24-річного українця склали адміністративні документи, а делікатес передали працівникам митниці.

Децю менше відерце, але з чорною ікрою, знайшли прикордонники Сумського загону спільно з митниками в пункті пропуску «Хутір-Михайлівський» в одному із вагонів потяга «Москва – Кишинів» у шафі провідника. Ікру вартістю в 32 тис. гривень вилучили у встановленому порядку. Її власникові, 21-річному молдаванину, доведеться відповідати згідно з чинним законодавством.

БАЙ-БАЙ, «ПРИМА-ДОННА»!

Пізньої ночі прикордонники відділу «Гребеники» Котовського загону, що на Одещині, затримали вантаж контрабандного тютюну. «УАЗик» виявили за допомогою мобільного тепловізійного комплексу. Правоохоронці наздогнали та зупинили авто за 15 м від державного кордону. У ньому 35-річний молдаванин із Бендер перевозив 15 ящиків сигарет марки «Прима-Донна», десять – «РТ» та п'ять – «Балтійські». Затриманого з транспортним засобом та вантажем (15 тисяч пачок сигарет) доставлено до відділу прикордонної служби для з'ясування обставин правопорушення.

Автівку з контрабандним товаром затримали прикордонники відділу «Селятин» Чернівецького загону. Під час перевірки кордону наряд помітив сліди від коліс. Поінформовавши румунських колег, охоронці кордону продовжили пошук транспортного засобу по відбитках протекторів. Неподалік від держрубежу вони таки знайшли покинутий «Газ» без реєстраційних номерів, у салоні якого виявили 24 ящики з тютюновими виробами марки «Дойна», які, за попередніми даними, контрабандисти намагалися перемістити на румунську територію. Наразі тривають заходи по встановленню осіб, причетних до протиправної діяльності.

Склад контрабандних тютюнових виробів та взуття виявили прикордонники відділу «Краснодон» на Луганщині. Інформацію про можливе місцезнаходження незаконних товарів в українському селі Нижні Деревички правоохоронці дізналися завчасно. Була створена міжвідомча група зі співробітників МВС, СБУ та податкової служби для перевірки вказаної адреси. Під час огляду приватного подвір'я з дозволу власниці помешкання у гаражі було знайдено 30 ящиків сигарет «Прима», 80 ящиків сигарет «Астра» та 850 пар взуття. Крім того, тут же стояв «УАЗ» без номерних знаків. Майже 40 тис. пачок сигарет, взуття та автомобіль правоохоронці вилучили. Наразі проводяться заходи щодо встановлення причетних до протиправної діяльності осіб. Дещо раніше прикордонники цього ж відділу затримали два автомобілі «УАЗ» з 82 тис. пачок тютюнових виробів марки «Прима».

ДАЙВІНГ – СПРАВА НЕБЕЗПЕЧНА

Громадянин Росії, який повертався додому за кермом Toyota, обрав смугу «зелений коридор» в пункті пропуску «Бачівськ», що в Сумській області, сподіваючись швидко прошигнутися через кордон. Але правоохоронці, попередньо отримавши інформацію щодо можливого незаконного перевезення товарів саме цим транспортним засобом, вивели його іномарку для додаткової перевірки. Підозри підтвердилися – у багажному відділенні та салоні автівки оглядова група виявила 137 одиниць спорядження для дайвінгу та підводного полювання. Товари на 80 тис. гривень вилучено.

СОМАЛІЙЦІ ДО УГОРЩИНИ

Прикордонники відділу «Косине» Мукачівського загону на околиці населеного пункту Попове затримали чотирьох осіб без документів. «Туристи» повідали, що вони є громадянами Сомалі та мали на меті незаконно потрапити до Угорщини. Намірам ще одного члена цієї групи, який також не мав при собі документів, завадили за кілометр від кордону. За словами сомалійців, діставшись Закарпаття, перед ривком до Європи вони певний час переховувалися на одній із покинутих ферм Берегівського району. Затримані перебувають у Чопському пункті тимчасового утримання, їхню подальшу долю вирішуватиме суд.

DIAMOND ДОПОМІГ

Для протидії контрабанді товарів та вантажів активно використовується мала авіація та інші сучасні технічні засоби. Проведення моніторингу обстановки на кордоні новою технікою дозволяє завчасно виявляти порушників. Так, завдяки літаку ДПСУ Diamond під час патрулювання ділянки Сумського прикордонного загону було виявлено порушення лінії кордону. З повітря екіпаж помітив сліди транспортного засобу. За наводкою наземні прикордонні наряди знайшли автівку разом з водієм у районі села Високе. Порушником виявився наш співвітчизник, який перетнув кордон автомобілем ГАЗ-66 без номерних знаків. Крім того, нещодавно за допомогою малої авіації ДПСУ в межах Луганської області прикордонники знайшли і склад паливно-мастильних матеріалів.

Раритетний арсенал

Службовий собака, натренований на пошук зброї та боєприпасів, допоміг правоохоронцям пункту пропуску «Плетенівка», що у Вовчанському районі Харківської області, знайти цілий арсенал. Під капотом KIA росіянина в поліетиленовому мішку були сховані пістолет-кулемет Шпагіна (1941 р.), самозарядна гвинтівка Токарева (1941 р.), пістолет Токарева (1933 р.), магазини, підсумки та набори для чищення зброї. Зброю часів Великої Вітчизняної вилучили та передали до митниці для проведення експертизи. Затриманий житель Белгорода відповідатиме згідно з чинним законодавством України.

М'ЯСНИЙ ОПТ... З БРАЗИЛІЇ

Вночі, перевіряючи лінію державного рубіжу, правоохоронці відділу «Краснодон» Луганського загону на березі річки Сіверський Донець затримали шістьох чоловіків, які похапцем склали в човен містки пакунки. Виявилось, що то була фасована свинина. Затримані повідомили адресу, де вони взяли продукцію. Невдовзі в одному із приватних гаражів прикордонний наряд знайшов ще 49 таких же пакунків. Затримані зізналися, що мали перемістити товар на територію Росії за винагороду. Конфіскація, 109 пакунків з контрабандним м'ясом бразильського походження, що «затягнув» на понад дві тонни, попередньо оцінили в 56 тис. гривень і передали працівникам митниці.

ЗАКОРДОНСПИРТПОСТАЧ

Прикордонники Могилів-Подільського загону разом зі співробітниками ДАІ «перестріли» поблизу села Качківка, що на Вінниччині, легкове авто, за кермом якого знаходився 34-річний українець. У салоні він віз п'ять 200-літрових бочок та 34 півторалітрові пластмасові пляшки зі спиртом. Жодних документів на перевезення вантажу власник автівки пред'явити не зміг. За фактом проводиться перевірка. Автомобіль та вантаж вилучено.

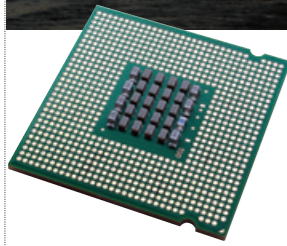

ЗАМІСТЬ «ЗАПАСКИ» –
КАВА

На Львівщині прикордонники відділу «Пархоменкове» спільно з працівниками митниці виявили в автомобілі Mazda, якою керувала 27-річна українка, 46 кг кави. Повертаючись до України через пункт пропуску «Устимуг», вона дуже нерувувала, що й викликало підозри у правоохоронців. Товар знайшли під час поглибленого огляду автівки працівники пункту пропуску в ніші для запасного колеса та під обшивкою. Конфіскація разом з машиною вилучено і передано до митниці.

«ШАЛАНДЫ ПОЛНЫЕ КЕФАЛИ...»

«ХАКЕР» ПРОКОЛОВСЯ

Під час перевірки поїзда «Москва – Кишинів» в пункті пропуску «Могилів-Подільський – Волчинець» прикордонники спільно з митниками виявили 650 мікросхем та 107 з'єднувачів для комп'ютерів. Цей крам перевозив у картонній коробці, приховавши під столиком купе, провідник потяга громадянин Молдови. Документів на комплектуючі у залізничника не було, тому їх передали митникам. Сума вилучених товарів сягає майже 22,5 тис. гривень. Крім того, нещодавно за допомогою малої авіації ДПСУ в межах Луганської області прикордонники знайшли і склад паливно-мастильних матеріалів.

Співробітники Сімферопольського загону затримали в Балаклавській бухті Севастополя браконьєрський катер із чотирма нашими співвітчизниками на борту. Жодних документів на вилов риби у них не було. На місце події прибули представники міліції, Держрибоохорони та охорони навколишнього природного середовища. Загалом міжвідомча група виявила на катері 4750 штук кефалі вагою майже в тонну, а також 500 м сіток.

Щодо всіх чотирьох правопорушників складено процесуальні документи. Матеріали передано в міліцію. Найближчим часом буде встановлена ступінь провини кожного «рибалки» та відповідальність за неї. Знаючи, що відповідно до чинного законодавства штраф за одну кефаль складає, ні багато – ні мало, 595 гривень! Отож збиток, заподіяний чоловіками, може сягнути 2,8 млн гривень.

Прикордонники Могилів-Подільського загону разом з митниками також вилучили чималу нумізматичну колекцію. Її знайшли в особистих речах громадянина України, який прямував до сусідньої Молдови. Із шестидесяти монет 51 – часів царської Росії (найдавніша датована 1731 роком) та 9 – ювілейні українські. Вилучений антикваріат передано працівникам митниці на експертизу.

Антикварну контрабанду затримали співробітники відділу «Козача Лопань» спільно з працівниками СБУ. На адресу Харківського загону надійшла інформація про можливе незаконне переміщення історичних цінностей через кордон потягом сполученням Белгород – Харків. В одному із вагонів вказаного потягу таки їхав контрабандист. Харків'янин намагався ввезти в Україну колекцію старовинних монет (23 шт.), найдавніша з них датована 1749 роком. Їх історичну та культурну цінність буде встановлено після проведення експертизи.

НЕРАДИВИЙ СОМЕЛЬЄ

187 пляшок французького вина вартістю майже 150 тис. гривень вилучили в пункті пропуску «Лужанка». Під час огляду автомобіля марки Volkswagen, на якому в'їжджав до України 55-річний «гурман», правоохоронці в багажному відсіку автомобіля знайшли коробки з пляшками благородного напою 1995–2009 років випуску.

ЗА «ADIDAS»!

Ще одного підприємливого чоловіка прикордонники затримали пізно ввечері на цій же ділянці за десять метрів від кордону. Українець ніс до Росії 320 одиниць одягу фірми Adidas. Спортивні костюми та футболки оцінили в 46 тис. гривень.

ПОПАЛИСЯ З КРАМОМ

Порушника, який намагався з контрабандним вантажем дістатися Білорусі, затримали прикордонники відділу «Піща» Луцького загону, що на Волині. За кордон він хотів проїхати в об'їзд пункту пропуску. Volkswagen без номерних знаків правоохоронці наздогнали та зупинили за декілька метрів від держрубежу. Так, «поспішати» громадянин України мав причини, адже його автомобіль був завантажений трьома ящиками сигарет, 40 літрами горілки та понад 11 тис. лез для гоління. Перевіряючи зворотний слід автівки, прикордонники натрапили на ще два ящики горілки. Товар та автомобіль вилучено та передано митникам.

ЧОЛОВІК ІЗ ПУДРОЮ

На Луганщині прикордонники відділу «Краснодон» затримали двох українців з контрабандним товаром. Одного з них зупинили за п'ять метрів від кордону між українським селом Нижня Герасимівка та російським Нижній Шевєрьов. Відчайдух збирався перетнути державний рубіж в обхід пункту пропуску серед білого дня, прихопивши з собою 144 косметичних набори з пудрою. Товар оцінили майже в 11 тис. гривень.

ОДЯГ В ОБШИВКУ

Інший українець, що набив 700 одиниць одягу та сумок під обшивку салону свого мікроавтобуса Renault, попався в пункті пропуску «Тиса», що на Закарпатті. Помітивши його нервову поведінку, прикордонний наряд Чопського загону ініціював проведення спільного з представниками митниці огляду транспортного засобу. Загалом було знайдено 621 одиницю чоловічого, жіночого і дитячого одягу та 74 рюкзаки й сумки. Попередня вартість знайденого краму та авто сягнула 127 тис. гривень.

1+6

На Львівщині в пункті пропуску «Шегині» вилучено мікроавтобус Mercedes мешканця Івано-Франківщини. А втратив він своє авто через те, що під особистими речами перевозив розібрані шість мотоциклів.

ТАК ІДЕШ – НЕ ДОЇДЕШ!

Контрабандних товарів народного споживання на 150 тис. гривень вилучено в пункті пропуску «Конотоп». Під час оформлення поїзда «Київ – Москва» спільна оглядова група знайшла вісім фотоапаратів Canon та Olympus, дві відеокамери Legria, 72 пляшки шампанського та віскі, приховані у порожнинах одного із купе вагона. Ще у двох купе, але вже іншого вагона, у схованках знайдено 45 пляшок віскі та коньяку Hennessy. Прихований товар везли провідники цього поїзда – обоє громадяни України. У цьому ж пункті пропуску в поїзді «Жмеринка – Москва» правоохоронці знайшли поліетиленовий пакунок із 316-ма алмазними шліфувальними головками. Їх приховала у тамбурі 36-річна українка, якій доведеться відповідати згідно з чинним законодавством. К

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ

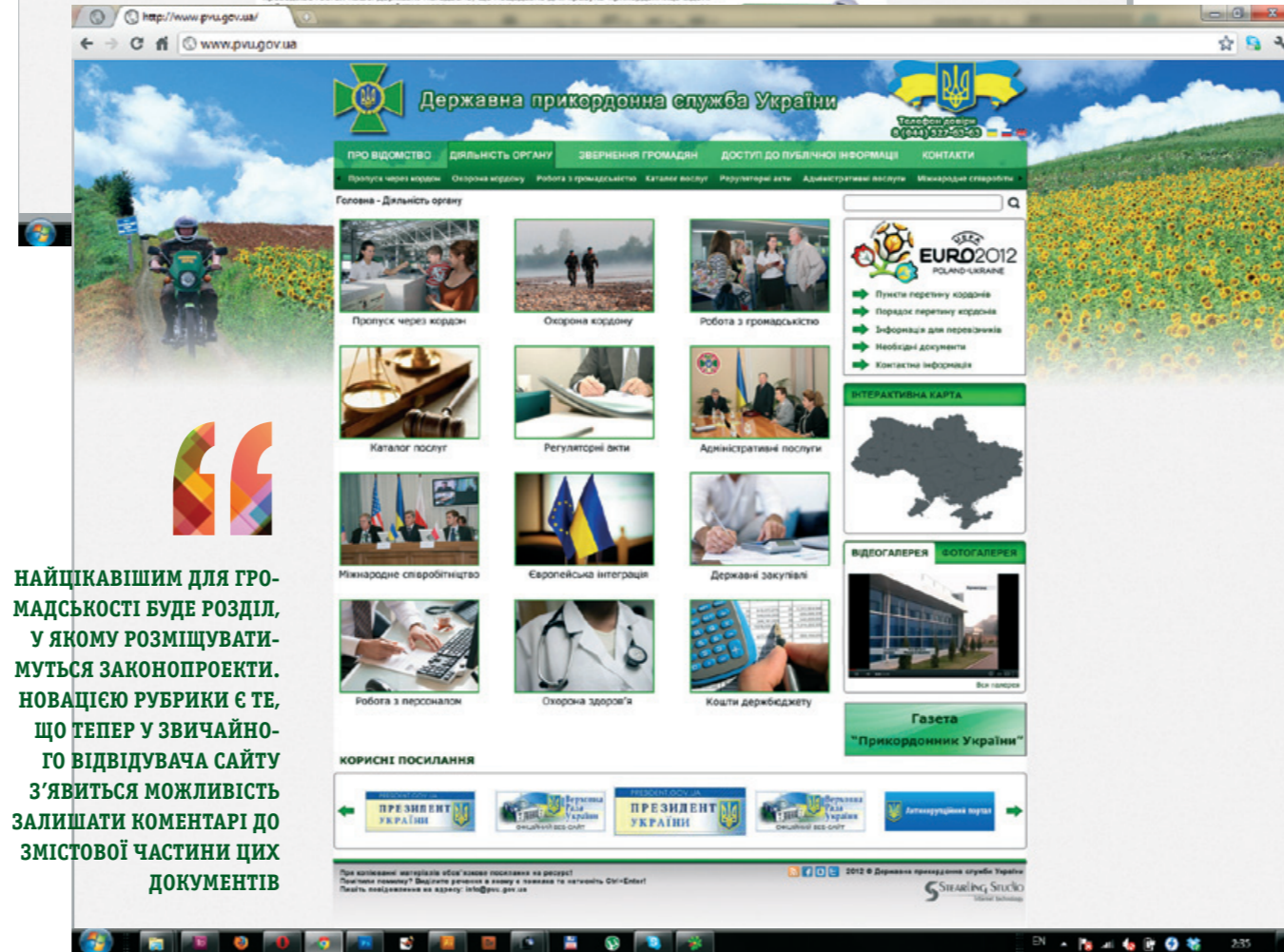

НОВА «ЗЕЛЕНА ФІШКА»

Пам'ятаєте висловлювання одного із героїв кінострічки «Москва слезам не верит»? Тоді, на початку 1980-х, він стверджував, що за двадцять років не буде нічого – ні театру, ні кіно, одне суцільне телебачення. Можливо, так би й сталося, якби не одно «але». Вже у 2000 році у світі нараховувалося близько 327 мільйонів користувачів мережі Інтернет. На початку минулого року ця цифра перевищила за два мільярди. Що буде ще через двадцять років – страшно навіть уявити. Одна суцільна глобальна мережа, не користуватися якою означатиме – жити на іншій планеті...

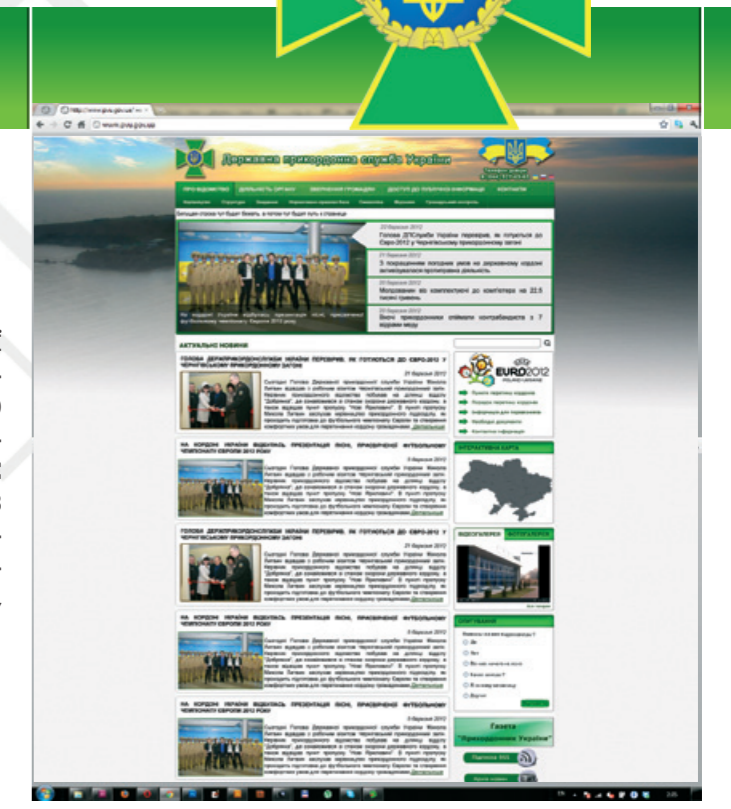
Хай там що буде у майбутньому, а сьогодні ми констатуємо невідомість зростання всесвітньої інформаційної павутини, і приєднуватися до неї та розвивати свої мережеві ресурси варто не лише заради тренду. Це справді зручно, до того ж ми маємо можливість заощаджувати найдорожче, що є у нашому житті, – час. Державна прикордонна служба України також береже цінний час свого персоналу, а ще істотно розширює можливості всіх, хто збирається перетинати державний кордон. Найдідівший спосіб для цього сьогодні – створення повноцінного сучасного інформаційного порталу відомства. Активні користувачі Інтернету вже давно звикли зранку переглядати електронну пошту, на яку зазвичай надходять повідомлення, що допомагають спланувати робочий день, перегорнути віртуальні сторінки свіжих новин, дізнатися про погоду на сьогодні, а ще – про ситуацію на автошляхах міста, щоб прокласти оптимальний маршрут руху. Тепер, завдяки оновленому сайту Держприкордонслужби, вони зможуть моніторити й ситуацію на українському кордоні. За до-

помогою навігаційної карти, доступної на сторінці www.pvu.gov.ua, людина отримає необхідну інформацію про пункти пропуску та їх завантаженість, а online-перегляд пропускної спроможності багатьох з них допоможе спланувати маршрут руху та уникнути черг. Особливо актуальним напередодні чемпіонату Європи з футболу стане інформаційний блок «ЄВРО 2012». Цей розділ містить всю необхідну інформацію про порядок перетинання кордону, стан пропускної спроможності пунктів пропуску, детальну інформацію для перевізників та багато іншого. Зокрема, на інтерактивній карті Державної прикордонної служби України будуть позначені пункти пропуску, які прийматимуть гостей чемпіонату. Також за допомогою цієї карти користувачі зможуть отримати детальну інформацію про структуру прикордонного відомства, що істотно полегшить пошук необхідного. Родзинкою головної сторінки оновленого офіційного веб-сайту Держприкордонслужби стане активна стрічка з найсвіжішими новинами на державному кордоні, зокрема й ситуацією у пунктах пропуску. Та, мабуть, найцікавішим для гро-

НАЙЦІКАВІШИМ ДЛЯ ГРОМАДСЬКОСТІ БУДЕ РОЗДІЛ, У ЯКОМУ РОЗМІЩУВАТИМУТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТИ. НОВАЦІЄЮ РУБРИКИ Є ТЕ, ЩО ТЕПЕР У ЗВичАЙНОГО ВІДВІДУВАЧА САЙТУ З'ЯВИТЬСЯ МОЖЛИВІСТЬ ЗАЛИШАТИ КОМЕНТАРІ ДО ЗМІСТОВОЇ ЧАСТИНИ ЦИХ ДОКУМЕНТІВ

РОДЗИНКОЮ ГОЛОВНОЇ СТОРІНКИ ОНОВЛЕНОГО ОФІЦІЙНОГО ВЕБ-САЙТУ ДЕРЖПРИКОРДОНСЛУЖБИ СТАНЕ АКТИВНА СТРІЧКА З НАЙСВІЖІШИМИ НОВИНАМИ НА ДЕРЖАВНОМУ КОРДОНІ,

ОСОБЛИВО АКТУАЛЬНИМ НАПЕРЕДНІ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ СТАНЕ БЛОК «ЄВРО 2012». ЦЕЙ РОЗДІЛ МІСТИТЬ ВСЮ НЕОБХІДНУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПОРЯДОК ПЕРЕТИНАННЯ КОРДОНУ, СТАН ПРОПУСКНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПУНКТИВ ПРОПУСКУ, ДЕТАЛЬНІ ДАНІ ДЛЯ ПЕРЕВІЗНИКІВ ТА БАГАТО ІНШОГО

мадськості буде розділ, у якому розміщуватимуться законопроекти. Новацією рубрики є те, що тепер у звичайного відвідувача сайту з'явиться можливість залишати коментарі до змістової частини цих документів. Пошукову систему істотно розширять, що дасть можливість швидше знаходити необхідну інформацію. Тут у нагоді стане й новостворений «помічник», який відображатиме посилання на найбільш часті запити громадян. Певної сучасності головної сторінці додасть слайд-шоу новин, що покращує візуалізацію та інформативність. У новому форматі запрацюють і постійно діючі сторінки газети «Прикордонник України» та журналу «КОРДОН». Безперечно, трендовою річчю буде оновлена фотота відеогалерея з покращеною

якістю матеріалів, зручним пошуком та можливістю перегляду роликів безпосередньо на прикордонному порталі, а найголовніше те, що все це буде пов'язано із сучасними соціальними мережами, що відкриває перед відомством нові можливості у поширенні інформації. Оцінюючи новий дизайн та майбутню функціональність порталу, ми можемо зробити висновок – безперечно, це користуватиметься попитом. Відтак прикордонному відомству залишається підбати про технічну сторону проекту, аби зростання кількості користувачів не позначилося на якості роботи сайту, адже для більшості нинішніх юзерів вирішальною у виборі мережевих ресурсів є саме стабільність їхньої роботи.

Дмитро СЛИВНИЙ

«ЛІЦЕНЗІЯ» НА ЗЛОЧИН ТЮТЮНОВИЙ АКЦИЗ

Весняне загострення. Це найточніший «діагноз», який ми можемо поставити даному негативному явищу за результатами стеження впродовж останнього місяця. Їх не зупиняє ніщо і ніхто, вони настільки втратили відчуття страху, що ладні тягнути через кордон картонні ящики, загорнуті у чорний поліетилен, і вночі, і навіть серед білого дня. Вони – це контрабандисти. Їхній товар – тютюнові виробни українського, молдовського та білоруського виробництва. Спинити їх – цілком реально, але для цього потрібні серйозні заходи з боку держави. Які саме, спробуємо з'ясувати у цьому дослідженні.

ПОЗИЦІЯ ВИРОБНИКІВ

Контрабандні сигарети ввозяться на територію країн без сплати відповідних податків і мита, відтак збитків зазнають усі. За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), на нелегальному нерегульованому ринку щороку продається 600 млрд сигарет, що складає 11 відсотків від загального споживання тютюну в усьому світі. У звіті, наданому компанією KPMG LLP, зазначається, що лише на території ЄС за 2010 рік нелегально збуто 64,2 млрд сигарет. За оцінками Європейського бюро боротьби з шахрайством, це еквівалентно щорічній втраті прибутків національних урядів і ЄС на суму близько 10 млрд євро. Як наслідок – роздрібні торговці втрачають роботу, а їхні прибутки переходять до гаманців злочинних угруповань, які продають сигарети на вулицях. Власники брендів мають зниження обсягу продажів і потерпають від невідшкодованих збитків, яких завдають підробки, а споживачі купують товар низької якості, який не пройшов жодних перевірок у державних регулятивних установах чи процедур контролю якості на виробництві.

Для боротьби з контрабандою компанії-виробники тютюнової продукції встановлюють контроль за показниками попиту на свої марки у сфері законної роздрібною торгівлі у країнах, де продається їх товар, і підтримують рівень постачання у відповідності з цими показниками. Вони ретельно відбирають та перевіряють своїх бізнес-партнерів і співпрацюють з ними у боротьбі з контрабандою. Використовуються найновіші технології для контролю та відстеження шляху офіційної продукції на ринку для забезпечення збуту товарів лише у передбачених пунктах торгівлі.

Вони вживають випереджувальних заходів для ліквідації незаконної торгівлі як справжніми, так і підробленими сигаретами, але власними силами досягти цієї мети – неможливо. Тож для виробників критично важливими факторами у боротьбі з контрабандою є підтримка урядових установ та ефективна робота правоохоронних органів. Вони й надалі готові співпрацювати з ними, але кращими борцями з нелегальним продажем вважають споживачів, які не купуватимуть цей товар.

РЕАКЦІЯ СПОЖИВАЧІВ

Як стверджує Державна служба статистики, за сім останніх років від сигарет відмовилися 1,5 млн українців. Так, якщо у 2005-му шкідливу звичку мав кожен четвертий українець старше 12 років (25%), то в 2010–2011 роках курців серед них стало менше (22%). В абсолютних цифрах це ви-

глядає так: 2005-го палили 10,56 млн чоловік, нині – 9,04. На думку експертів, причин дві: перша – інформаційна кампанія проти куріння, а саме заборона реклами сигарет, обмеження переліку дозволених місць паління, друга – постійне зростання вартості тютюнових виробів через акцизи. Якщо ж говорити про нові штрафи за паління у не встановлених для цього місцях, то на практиці їх стягують вкрай рідко.

Прикро, що за останні роки різко зростає кількість жінок з сигаретою в руках: сьогодні палять 1,2 млн представниць прекрасної статі працездатного віку, тоді як у 2005-му їх було всього 700 тис. Напевне, проблема у маркетинговій політиці тютюнових компаній, які останнім часом, задовільнившись кількістю чоловічого контингенту курців, перекинули значний потенціал на жінок: з'явилася велика кількість жіночих сигарет, реклама образу успішної леді, яка палить, чи навіть юної дівчинки, яка сприймає світ у рожевих тонах і порівнює гламурно розфарбовану тонку сигаретку з льодяником на паличці чи морозивом.

Загалом загальнодержавна тенденція зменшення «споживання» тютюнової продукції – позитивний показник, однак на його тлі з'явилися проблемні питання, такі як, скажімо, контрабанда та незаконна реалізація на території України, а також спроби незаконного переміщення до країн Євросоюзу білоруських та молдовських сигарет. А ще – зростання обсягів підпільного виробництва у самій країні, причому, на думку тютюнових компаній, саме воно формує й основні контрабандні потоки.

КАМПАНІЯ ВЛАДИ

Сьогодні антитютюнова кампанія набирає обертів – кілька тижнів тому Президент України підписав Закон про повну заборону реклами тютюну. Окрім того, пройшов перше читання законопроект про заборону куріння в кафе і ресторанах. Та схоже, що позицію глави держави й ініціаторів законопроектів, спрямованих на боротьбу з палінням, поділяють не всі представники влади. Найбільш імовірно, що фінансові інтереси окремих високопосадовців певним чином пов'язані з виробництвом тютюнової продукції. Адже як інакше пояснити ситуацію, яка не змінюється ось уже майже три роки. Йдеться, зокрема, про малюнки-страшилки, які мають відкорегувати уявлення населення про цигарки, законодавчо зобов'язавши тютюнові компанії оформлювати свою продукцію не стильними картинками, а жакливими зображеннями хвороб, до яких призводить куріння. Так вже вчинили Канада, Бразилія, Нова Зеландія і ще

ВИХОДИТЬ – КОМУСЬ НЕ ДУЖЕ ВИГІДНО ЗМЕНШУВАТИ КІЛЬКІСТЬ КУРЦІВ В УКРАЇНІ ТА ПОЗА ЇЇ МЕЖАМИ, КУДИ УКРАЇНСЬКІ СИГАРЕТИ ПОТРАПЛЯЮТЬ КОНТРАБАНДОЮ

більше тридцяти країн світу. Там зображення на сигаретних пачках настільки відразливе, що добре відомо нам дівчинку з рекламних постерів «Кісс», могло б елементарно знудити прями́сінько на рожеве морозиво.

Ще в 2009 році депутати Верховної Ради оцінили досвід цих країн і вирішили вчинити подібним чином і в Україні. В результаті парламент ухвалив зміни до Закону про попередження вживання тютюну (№ 1512-VI від 11.06.2009), прикінцевими положеннями якого зобов'язала Кабмін у тримісячний термін з дня опублікування затвердити кольорові малюнки і піктограми на упаковці тютюнових виробів.

Проїшовши повз сигаретний кіоск сьогодні, окрім давно звичних чорно-білих написів на пачках, ви так і не побачите чогось, що б вас справді налякало. Справа у тому, що до друку страшилок діло поки що не дійшло. Виявляється, проект кілька разів виносився на засідання Кабміну, після чого повертався до М03 на «доопрацювання». Зрештою, зображення, які вибрав уряд, є найм'якшими у світі. Хоча, як показав досвід 39-ти країн, чим реальнішою та страшнішою є картинка – тим більше людей кидає палити.

Малюнки, що пройшли цензуру, настільки невиразні, що навряд чи хтось, дивлячись на них, відмовиться від паління. Але навіть їх почнуть друкувати на пачках сигарет у кращому випадку аж у вересні. Виходить – комусь не дуже вигідно зменшувати кількість курців в Україні та поза її межами, куди українські сигарети потрапляють контрабандою. Звичайно, великі виробники стверджують, що їхньою метою не є збільшення кількості поку́пців тютюнової продукції, бо зараз вони роблять ставку на тих, хто палить дорогі, але якісні сигарети, які завдають значно меншої шкоди здоров'ю, ніж дешеві. Відтак ми мимоволі повертаємося до виробників дешевої підпільної та контрафактної продукції.

ДІЄВИЙ СПОСІБ

За даними Державної прикордонної служби України, у порівнянні з 2010 роком впродовж 2011-го правоохоронці затримали на кордоні на 38% більше контрабандних сигарет. Фактична цифра зросла з 81,73 млн штук у 2010-му до 116,71 млн – за минулий рік. Істотне збільшення відбулося у переміщенні на виїзд з України: на 9% у пунктах пропуску та на 20% на «зеленому» кордоні. Позиції ділянок рубежу з найвищою активністю спроб переміщення контрабандних сигарет на сьогодні розподілилися таким чином: румунський сегмент – 30%, польський – 28%, молдовський – 20%, білоруський – 11%.

З огляду на таку ситуацію наприкінці минулого місяця навіть відбулася зустріч керівників прикордонних відомств України та Румунії, які підписали план співпраці правоохоронних органів на 2012–2013 роки. На даному сегменті рубежу прикордонники вже мають добрий досвід взаємодії, який, зрештою, допоміг знизити показники перетинання кордону незаконними мігрантами. Що ж до контрабанди сигарет, то сторони дійшли згоди у тому, що ситуацію обумовлюють різниця цін на дану продукцію по різні боки кордону та постійна зміна тактики дій порушників, у тому числі й з використанням легкої авіаційної техніки. Відтак, щоб покращити ефективність боротьби з цим негативним явищем, прикордонники домовилися про співпрацю на всіх рівнях. Найголовнішим у цій взаємодії буде обмін між відомствами статистичною та аналітичною інформацією.

Звідки у прикордонників такі цифри і стільки клопоту, запитаєте ви, якщо переважна більшість офіційних виробників сигарет заявляє про зниження рівня виробництва в 2011 році щонайменше на сім відсотків? Вірити цим заявам починаєш після таких подій: днями податкова міліція вилучила 57 т контрафактного тютюну (2,5 млн пачок)! Такий «великий куш» потрапив до рук податківців у результаті викриття цілого злочинного угруповання, яке діяло на території Черкаської та Миколаївської областей. Якби вилучена продукція була реалізована, держава втратила б близько 10 млн гривень. Вилучена сировина, обладнання, транспортні засоби та інші товарно-матеріальні цінності, які використовувалися зловмисниками, оцінено практично в 1,5 млн гривень.

Підпільне виробництво сигарет, організоване злочинцями в орендованих складських приміщеннях, було оснащене належним чином – тут здійснювалася і переробка, і ферментація, і фасування тютюнової сировини. Готовий продукт реалізовувався через оптово-роздрібні торговельні мережі. У ході розслідування встановлено, що сировину для виробництва контрафактної продукції зловмисники купували у підприємства, яке здійснює утилізацію відходів тютюнової промисловості. При цьому вони незаконно використовували реєстраційні документи давно неіснуючого сільськогосподарського об'єднання. Наразі слідство встановлює всіх фігурантів тіньових обороток.

Ось так сьогодні в Україні ведеться боротьба з тінізацією ринку підакцизних продуктів, яка тягне за собою і свою подругу – контрабанду. Наскільки ефективна ця робота? Мабуть, не дуже, якщо, приміром, міністерство фінансів Польщі заявляє, що 40 відсотків всіх нелегальних сигарет, виявлених тамтешніми правоохоронцями, прибули з

ЗА ДАНИМИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ, У ПОРІВНЯННІ З 2010 РОКОМ ВПРОДОВЖ 2011-ГО ПРАВООХОРОНЦІ ЗАТРИМАЛИ НА КОРДОНІ НА 38% БІЛЬШЕ КОНТРАБАНДНИХ СИГАРЕТ

України. Якщо загальна цифра контрафакту, виявленого на території країни, складає 680 млн сигарет за 2011 рік, то зовсім не складно підрахувати, що конкретний показник наближається до 272 млн – значно більше, ніж затримано прикордонниками на всіх ділянках українського рубежу. І це лише у Польщі, і лише те, що виявлено...

АВТОМАТИЗОВАНИЙ КОНТРОЛЬ

Втомилися рахувати і дивуватися? Тоді до вашої уваги новий механізм автоматизованого контролю за обігом алкоголю і тютюну. Народний депутат Ірина Бережна кілька місяців тому представила систему, яка дозволить вивести з обігу контрафакт і контрабанду, обсяги яких постійно зростають, і, відповідно, збільшити акцизни надходження до бюджету. Тим більше, що введення такої системи, за словами депутата, є вимогою Всесвітньої організації охорони здоров'я. Ще в 2006 році Україна підписала Рамкову конвенцію ВООЗ по боротьбі з незаконною торгівлею тютюном, згідно з якою варто на законодавчому рівні ініціювати встановлення регулярної, один раз на три роки, зміни системи захисту цих товарів.

У вересні 2011-го український консорціум ЕДАПС на спеціалізованому форумі у Вашингтоні представив нову систему контролю, яку він готовий запровадити в Україні. За даними презентації, кожній пачці сигарет (на марці акцизного збору) пропонується надавати унікальний номер, а кожному блоку і палеті – груповий номер, який дозволить визначити їх вміст. Зокрема, на марці розмішуватимуться: унікальний номер, двоцифровий штрихкод для автоматичного зчитування унікального номеру і обов'язковий багатокомпонентний захищений друк.

Як пояснюють фахівці ЕДАПС, якщо йдеться про ввезення продукції в Україну, то схема виглядає наступним чином: після того, як імпортер тютюнових виробів розмістив замовлення про ввезення у податковій службі і сплатив всі податкові збори, вона розміщує замовлення на виробництво

акцизних марок у виробника цих марок. При цьому до системи заносяться всі перераховані дані. Виробник після виготовлення марок вносить відповідну інформацію до системи, а самі марки вирушають до податкової і після відповідної перевірки – до виробника тютюнових виробів. На заводі марка наклеюється на продукцію, яку потім відправляють на митницю, а далі через дистриб'юторів – у роздрібну торгівлю.

Нововведення дозволить податковим інспекторам та навіть споживачам майже миттєво перевірити справжність алкогольних і тютюнових виробів. Інспектор – за допомогою спеціальної програми зчитування двоцифрового штрихкоду, встановленої на телефон, а споживач – за допомогою відповідної sms-повідомлення з унікальним номером та отримання у відповідь необхідних даних. За словами Ірини Бережної, вартість нової акцизної марки майже не зміниться, натомість надходження до держбюджету зростуть на десятки мільярдів гривень.

Хто візьме на себе витрати на розробку, судячи з усього, не дешевої системи, поки що спрогнозувати складно. Однак, розуміючи перспективу додаткових витрат, виробники вже ставлять під сумнів доцільність введення такої системи, адже цілком природно, що ці витрати вони змушені будуть перекласти на плечі споживачів продукції, а це, зрештою, не сприятиме зростанню її споживання.

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ

У цілому на сьогодні в Україні немає жодних перешкод для виявлення контрабанди державними структурами чи споживачами, варто лише звернути увагу на надписи на пачках у точках продажу. І для цього не треба якихось надзвичайних акцизних марок. Інша справа, що дехто просто закриває на це очі не в збиток своїй кишені. А значить, проблема потребує комплексного державного підходу. Виважена акцизна політика, гармонізація акцизних ставок в Україні та сусідніх країнах – ось запорука успіху у боротьбі з тютюновою контрабандою. **К**

Дмитро СЛИВНИЙ

КОРДОН

ЛЕГАЛЬНИ НЕЛЕГАЛИ

ІСПИТ «НА КОЛІР»

Не таємниця, що на ринку смартфонів iPhone і HTC – на провідних позиціях. До прихильників останніх належу і я, не поділяючи всенародної любові до гламурного і мегапопулярного нині пристрою від Apple. Мріяла мати смартфон не для того, щоб хизуватися, а задля прискорення життя, шукала свого роду просунутого помічника, нафаршированого безліччю корисних функцій та зі зручною операційкою. Вибрала пристрій, який на той час тільки-но вийшов у світ, і, певна річ, шукала його за прийнятною ціною. Купила у популярному інтернет-магазині, і дуже ним була задоволена. Якби не одна обставина. Дізнавшись про законопроект щодо запобігання користування терміналами, законність ввезення яких на територію нашої держави не підтверджена, заради спортивного інтересу вирішила перевірити, чи легальний апарат. До речі, мій чоловік буквально «захворів» престижною і новітньою моделлю HTC і роздобув її через десяті руки, не чекаючи офіційного продажу. І от дивина – його апарат значиться у «білому» списку бази Укрчастотнагляду, а мій – навіть не в «сірому», а в «чорному»... Ця обставина й спонукала мене детально розібратися, що ж це коїться у мобільному світі.

Мас наш люд одну слабкість – дарма, що країну охопила криза і кожен рахує копійки, – ну любимо ми політкувати по телефону. Кількість абонентів у країні перевершує кількість населення. Скільки з цих людей мають «сірі» апарати? Думаєте, багато? Так от, не просто багато, а дуже багато... За підрахунками аналітиків, наприкінці минулого року українська абонентська база налічувала понад 55,5 млн користувачів. При цьому в мережі діє до 400 тис. «сірих» телефонів, і більшість з них – зовсім не простацькі, як здається на перший погляд, а найпрестижніші комунікатори – iPhone і HTC.

Бренд iPhone заповнив світ. Ходити з ним нині модно – це показник «технологічної спроможності» власника. Недарма практично кожен депутат Верховної Ради має це диво інженерії. Хоча серед тямущих технарів iPhone не в пошані – ні багатозадачності, ні якісної синхронізації даних, система гранично закрита, що суттєво обмежує функціональність багатьох додатків. Але iPhone купують, тому що це – iPhone! І його якісне виконання не дає покупцям зневіритися у виборі – з огляду на дизайн та ергономіку все зроблено на найвищому рівні. Завдяки сенсорному екрану і одній кнопці пристрій є доступним для широкого кола користувачів. Зручність роботи в Інтернеті – також одна із сильних сторін iPhone.

Що стосується продукції Apple, то компанія просто змушувала українських споживачів три роки поспіль купувати нелегальні моделі, оскільки офіційні продажі iPhone почалися лише в середині 2011-го. Причина криється у тому, що схема поширення iPhone по всьому світу в компанії побудована на залежності від мобільних операторів, яким вигідно продавати нові пристрої за низькими цінами, але з прив'язкою абонента до контракту. Серед українців же купівля телефонів у пакеті з послугами не є популярною. Як наслідок, на сьогодні у мережах знаходиться близько 90% iPhone

(за неофіційними даними – понад 99%), придбаних ще за «нелегальних часів».

Сьогодні в Україні під егідою Apple продаються ноутбуки, моноблоки, плеєри, планшети і смартфони iPhone. Але всі ці пристрої все одно не можна назвати легальними. Поясню чому. Їх можна придбати і у нас, і в іншій країні, офіційно провезши через кордон і отримавши всі необхідні дозволи для торгівлі. Але парадоксальність ситуації в тому, що Apple продовжує продавати свою продукцію без контенту, який сама ж зробила, по суті, незамінним. Українці напівлегально користуються послугами іноземних App Store – офіційних софтових магазинів. iPad без App Store – це купка деталей. Для покупців це означає, що сервісне обслуговування після придбання гарантує не Apple чи її офіційні дистриб'ютори, а продавець у кожному конкретному випадку.

Подібна ситуація з популярними смартфонами HTC. Їх виробник – тайванська компанія High Tech Computer – жодних

HTC-«нелегалів». До речі, як і в попередньому випадку з iPhone, офіційного софтового магазину HTC в Україні також не існує.

Не варто нервувати власникам «народних марок» – Nokia і Samsung. Вважається, що в мережі менше одного відсотка їх нелегальних сородичів. В основному це куплені на ринках контрабандні або крадені трубки. Тобто ті, з якими, власне, і збираються боротися за допомогою заходів, описаних у згаданому законопроекті.

ОФІЦІЙНА СТАТИСТИКА

В Україну минулого року за дозволами Українського державного центру радіочастот з-за кордону було ввезено близько 9 млн мобільних телефонів. Національна комісія, яка здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗ), рапортує, що вжиті нею заходи дозволили за рахунок митних платежів забезпечити надходження до державного бюджету України понад 1,2 млрд гривень проти 62 млн у 2008

УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРУ РАДІОЧАСТОТ (УДЦР) СПІЛЬНО З ДЕРЖАВНОЮ МИТНОЮ СЛУЖБОЮ ВДАЄТЬСЯ ДРУГИЙ РІК ПОСПІЛЬ ДОВОДИТИ ЧАСТКУ ЛЕГАЛЬНО ВВЕЗЕНИХ МОБІЛЬНИХ ТЕРМІНАЛІВ НА РИНКУ УКРАЇНИ ДО

95-97%

особливих умов реалізації своєї продукції перед Україною не висувала. Але через дорожнечу операційної системи для пристроїв – Android – краще продаються «сірі» апарати, які в середньому на 20% дешевші за «білі». Тому, за різними підрахунками, на мобільному ринку круяться майже 30%

році. За офіційними оцінками аналітиків, Українському державному центру радіочастот (УДЦР) спільно з Державною митною службою вдається другий рік поспіль доводити частку легально ввезених мобільних терміналів на ринку України до 95-97%. У 2008-му цей показник, наприклад, складав 5-8%.

Насправді, якщо промоніторити ті ж Інтернет-магазини, пройтися по радіо-ринках чи просто по великих магазинах, то ситуація на ринку смартфонів видається куди менш привабливою – часто-густо пропонується «сірий» імпортер. Тому, гадаю, офіційна статистика, з великою натяжкою, дуже приблизна.

ЗАКОНОПРОЕКТ

У 2009 році, як з'ясувалося, 80% мобільних телефонів, якими користувалися наші співвітчизники, були ввезені у країну контрабандно. Втрати бюджету оцінювалися в 1,5 млрд гривень. Тому держава вирішила взяти під свій контроль імпортер мобільних телефонів, і навіть винайшла оригінальний спосіб стимулювати продажі – оголосили частину телефонів «неправильними». Замість боротися з причиною – боремося з наслідком. Тож однією з найбільш розкручених ідей стала загроза масового вимкнення нелегально ввезених мобільних телефонів.

Так, у парламенті зареєстровано законопроект №9695, який змушує операторів відключати апарат (і не тільки телефон, а будь-який інший пристрій, що працює з

ють заноситися до загальної бази (згідно з рішеннями НКРЗ №1338 і 1339 від 5 лютого 2009 р.). Крім того, кожна юридична особа-імпортер зобов'язана отримати в УДЦР дозвіл на ввезення: без нього не можна оформити митну декларацію. Всі коди офіційно ввезених пристроїв реєструються в загальній базі, і продаж на території України телефонів, IMEI-коди яких у базі відсутні, заборонено.

Передбачалося, що «нелегальні» телефони будуть вимкнені операторами в тримісячний термін, проте поки що до таких санкцій не вдавалися. Оператори відмовляються називати терміни початку масових відключень, посилаючись на неготовність обладнання. А скоріше за все – просто не хочуть створювати паніку серед абонентів. Тим більше, що за нормами Закону «Про телекомунікації» підставою для відключення телефону може бути рішення суду, якщо він використовувався у злочинних цілях.

Але ситуація може кардинально змінитися. Якщо проект №9695 буде прийнятий, то ст. 39 Закону «Про телекомунікації» доповниться обов'язком оператора при реєстрації телефону в мережі обов'язково перевіряти його в «білій», «сірій» і «чорній» базах.

ту досить значну вартість апарату за умови використання його лише у власній мережі. Іноді обсяг субсидії може бути настільки великим, що ціна такого пристрою виявляється суто номінальною порівняно з його реальною вартістю. Такі телефони в оператора цілком можна перекупити і почати продавати, наприклад, в Україні. Істотне «але»: щоб не допустити використання мобільника в іншій мережі, виробник встановлює на нього спеціальний програмний код (Sim-lock).

У разі якщо, уклавши контракт з виробником телефонів, оператор не збув необхідного обсягу і не може окупити свої витрати, він продає товар якому-небудь дилеру. Так, минаючи митні коридори, мобільники потрапляють до нас, потім з них знімають блокування – і вони стають нормальними розблокованими апаратами. Або майже нормальними. Зазвичай продавці стільникових телефонів перепрошивають пам'ять апарату за допомогою спеціального програмного забезпечення, тим самим зтираючи код блокування. Або ж перепаяючи мікросхеми. Але таке втручання в програмну частину не завжди добре позначається на подальшій роботі мобільника.

ТЕОРЕТИЧНО ПОТРАПЛЯННЯ ТЕЛЕФОНУ ДО «ЧОРНОГО СПИСОКУ» ОЗНАЧАЄ, ЩО НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ ЙОГО ЗАБЛОКУЮТЬ І ВІН ПЕРЕСТАНЕ ПРАЦЮВАТИ В МЕРЕЖАХ УКРАЇНСЬКИХ ОПЕРАТОРІВ. НА ПРАКТИЦІ Ж ДАТУ ПОЧАТКУ «БЛОКУВАННЯ» ПЕРЕНОСЯТЬ.

Інший шлях – коли закордонний дилер офіційно купує у закордонного ж виробника партію нових апаратів, які тільки-но зійшли з конвеєра, та й взагалі є новою розробкою компанії. Поки вони користуються попитом, дилер не переймається, що придбав занадто велику партію товару. Як тільки купівельний ажіотаж серед співвітчизників починає падати, він за ціною, нижчою від закупівельної, починає продавати ці телефони за кордон. Цілком природно, що такі «сірі» апарати коштують набагато дешевше, ніж ті, які продають офіційні дилери. «Сірість» проникає на наші простори і тоді, коли телефони декларуються, скажімо, як сувеніри або іграшки чи медичне обладнання. Або просто проходять митницю «лівим» шляхом.

І нарешті, ще один спосіб – так би мовити, особисте підприємництво. Купуються телефони нібито в особисте користування, але справжнє їх призначення – окупити поїздку або навіть підзаробити. Причому, може статися навіть так, що моделі взагалі не призначені для продажу в Україні. Втім, у будь-якому разі, не пройшовши вітчизняної сертифікації, вони також потрапляють до групи «сірих». Однією з причин виникнення «сірого» ринку є незбалансована цінова політика виробників на різних локальних ринках. Тобто, якщо ціни деінде набагато нижчі, ніж в Україні, у постачальника виникає спокуса привезти «сірий» товар, щоб збільшити норму прибутку, продавши його за цінами, що склалися на внутрішньому ринку.

Нещодавно альянс провідних виробників електронної техніки, який бореться проти нелегальної торгівлі їхньою продукцією, дослідив «сірий» ринок. Його увагу привернула діяльність дистриб'юторів, які отримують від виробника нове обладнання зі спеціальними знижками і без його відома переправляють товар нелегальними каналами, наживаючись на різниці в цінах. На думку виробників, авторизований канал дистрибуції і «сірий» ринок тісно пов'язані, і багато учасників ринку фактично працюють на два фронти. Разом ці два канали утворюють збалансовану систему, де кожна зі сторін є для іншої джерелом потрібних товарів і засобом для позбавлення від складських надлишків.

КОД IMEI

IMEI (International Mobile Equipment Identity) – це 15-значний код пристрою, який присвоюється виробником. Він дозволяє визначити право легального використання телефону на території країни. Базу даних IMEI веде державне підприємство «Український державний центр радіочастот». База складається з таких списків: власне «бази даних» – кодів IMEI терміналів, які дозволені для використання в Україні, «сірого списку» – кодів IMEI, які не заборонені для використання (поки вони не в «чорному списку»). Вони можуть перебувати в ньому три місяці, з моменту першої реєстрації в мережі будь-якого національного оператора мобільного зв'язку, далі автоматично переносяться в «чорний список». Останній – список кодів IMEI, заборонених для використання на території країни, а саме нелегально ввезені і використовуються на території України, про які було повідомлено як про викрадені.

Теоретично потрапляння телефону до «чорного списку» означає, що найближчим часом його заблокують і він перестане працювати в мережах українських операторів. На практиці ж дату початку «блокування» переносять.

УВАГА! ЗАКОН НЕ ПЕРЕДБАЧАЄ МОЖЛИВОСТІ РЕЄСТРАЦІЇ КОДУ IMEI ТЕЛЕФОНУ, КУПЛЕНОГО В УКРАЇНІ, У ТОМУ ЧИСЛІ В ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНАХ УКРАЇНИ, ЯКЩО ЦЕЙ КОД ВІДСУТНІЙ У БАЗІ ДАНИХ

Увага! Закон не передбачає можливості реєстрації коду IMEI телефону, купленого в Україні, у тому числі в інтернет-магазинах, якщо цей код відсутній у базі даних. Покупець повинен самостійно перевірити його наявність або ж вимагати такої перевірки від продавця. Перевірити ваш телефон на приналежність до одного з цих списків легко – достатньо дізнатися IMEI-код телефону (на більшості апаратів – натисканням * # 06 #) і ввести його на веб-сайті за адресою: <http://213.156.91.27/index.aspx> або ж відправити SMS на короткий номер 307 і отримати «вірок» у відповідь. У моделях телефонів, що підтримують дві SIM-карти, є два коди IMEI. Перевіряти необхідно кожен з них.

У разі якщо телефон привезений самостійно з-за кордону, його код слід обов'язково внести в базу УДЦР. Якщо пристрою присвоєні два і більше кодів, реєструвати необхідно всі. Потрібен чек про покупку апарату в заморській країні, а також копія декількох сторінок вашого паспорта – першої із вказівкою ПІБ і тієї, де проставлено або візу, або штамп про перетинання кордону. Вкрай бажано, щоб дати на штампах включали і той день, коли ви придбали телефон. До речі, «вантажити апельсини бочками» не вийде – одна люди-

на може привезти, не декларуючи, не більше двох телефонів. Документи треба подати у письмовому, паперовому вигляді. На жаль, варіанта оформити їх електронною поштою поки що не існує.

Якщо хтось із родичів з-за кордону хоче зробити подарунок чи ви вирішили замовити покупку на якомусь закордонному ресурсі, також доведеться самим пройти процедуру «відбілювання» телефону. При поштової відправці потрібен митний ярлик або декларація, яку треба взяти у того самого кур'єра або ж знайти на упаковці (це може бути «Митна декларація CN23», ярлик «Митниця CN22», «Вантажна митна декларація», «Акт поштової служби» тощо). До цього пакета ще доведеться додати заяву.

НАСЛІДКИ ПЕРЕПРОШИВАННЯ

Не існує двох телефонів з однаковим IMEI, не враховуючи телефонів, код яких навмисне був змінений спеціальним програмним забезпеченням. У разі крадіжки або втрати телефону він буде заблокований і внесений до «чорного списку». Знову-таки, заблокувати нескладно, проте для цього мають бути обумовлені всі можливі випадки і відповідальність. Існує ймовірність і того, що після блокування на адресу стільникових компаній посилюються скарги незадоволених абонентів, які придбали мобільні телефони у неофіційних продавців. Справа в тому, що через один крадений телефон можуть залишитися без зв'язку сотні абонентів завдяки однаковому IMEI. Якщо у країну ввозиться партія контрафакту, апарати перепрошиваються без особливих вишукувань: сотні телефонів присвоюється один IMEI. Як результат – у країні працюють тисячі апаратів з кодом із 15 одиниць, тобто, по суті, без унікального коду.

Через блокування IMEI можуть постраждати і власники мобільних телефонів, придбаних у офіційних продавців. Адаже перепрошити мобільник або змінити його унікальний код нескладно – ця послуга коштує недорого, залежно від вартості телефону. Саме так чинять викрадачі, щоб уникнути стеження або блокування.

РОЗПІЗНАТИ «НЕЛЕГАЛА»

Щодня тисячі людей купують мобільки, як нові, так і б/в. Ринок стільникового зв'язку розширюється, тож великий попит породжує безліч пропозицій. І зараз, віддаючи гроші за телефон, ви не можете бути впевненим у легальності апарату. «Сірі» трубки продають нарівні з сертифікованими на тих же популярних рекламних майданчиках. Іноді продавці не приховують походження апарату, іноді видають нелегала за «білого і пухнастого». Зовні неможливо відрізнити «білі» від «сірих», оскільки в обох випад-

GSM / GPRS, наприклад модем або планшет), якщо його IMEI-код не занесений до загальної бази Українського державного центру радіочастот. У разі прийняття закону будь-який пристрій, який потрапив в Україну неофіційно, без реєстрації в УДЦР, буде відключено. Цей документ спрямований перш за все на те, щоб у подальшому нелегальних апаратів не було в мережах взагалі. Однак власникам вже діючих мобільних телефонів боятися не варто – їм обіцяють амністію, оскільки законодавчий акт не має зворотної сили. Відключення може загрожувати тим, хто почне користуватися «сірим» імпортом з часу набуття законом чинності.

Всі мобільні пристрої, які ввозяться в Україну – на продаж і для особистих потреб – ма-

Якщо він не «білий», його власнику направлять SMS-повідомлення про те, що через 90 днів апарат буде відімкнено від мережі. При цьому він вважатиметься тимчасово дозволеним для користування, а у власника буде шанс офіційно зареєструвати пристрій протягом зазначеного терміну.

СПОСОБИ ВВЕЗЕННЯ

Є кілька шляхів, якими «сірі» апарати потрапляють до нашої країни. Перший – придбання так званих дотаційних телефонів у дилерів і дистриб'юторів великих закордонних стільникових операторів. Ця схема виглядає так: оператор укладає контракт з виробником на закупівлю чималої партії телефонів для реалізації їх серед клієнтів мережі. При цьому він субсидує абонен-

ках телефони оригінальні і моделі абсолютно однакові. І все ж є деякі чинники. Запам'ятайте: перше – ціна на «сірий» телефон зазвичай приблизно на 30% нижча від середньої ринкової; друге – телефони продаються у кольорах і комплектаціях, відмінних від пропозицій інших магазинів; третє – продавець уникає прямої відповіді на запитання: «Чи він сертифікований?»

Інтернет-магазини, що торгують «сірим» товаром, прикріплюють свої гарантійні талони, а не від виробника. Ще одна неприємність для покупців. Не виключена можливість, що можуть підсунути контрабандний телефон із перших експериментальних партій апаратів, які працюють не завжди коректно або взагалі забраковані. Останні переправляються під виглядом цілком легального товару. Закордонний неліквід у такому випадку продають за мізерними цінами. Дешевизну таких товарів продавці пояснюють тим, що завод забракував партію товару через якусь дрібну ваду, яку вже, мовляв, вітчизняні «фахівці» виправили.

«Сірі» телефони часто не до кінця українізовані чи русифіковані, можуть «зависати» при запуску і використанні, деякі програми не працюють, не тримають стабільного зв'язку з оператором, оскільки перепрошиваються в кустарних умовах. До того ж, таке втручання впливає на роботу акумулятора, бо телефон розряджається швидше, ніж зазначено в технічних характеристиках пристрою.

Що стосується нелегальних iPhone різних поколінь, тут все набагато складніше. Як правило, у новій прошивці перспективу «розлочки» можуть прикрити, і вам доведеться знову чекати програму, яка може обійти цю заборону. Іноді такі очікування можуть сягати півроку. Якби така гонка не була вічною... Купувати подібні телефони варто тільки якщо ви чітко уявляєте собі, на що розраховуєте, впевнені, що готові витратити час на вивчення форумів для самостійного опанування майстерністю заміни прошивки або гроші на послуги фахівців. Або якщо вам потрібен рідкісний апарат для колекції.

Легальний стільниковий телефон купувати чи «сірий» – особиста справа кожного. Але ви збережете і свої нерви, і гроші, придбавши оригінальний сертифікований. Купуючи контрабандні апарати, ви підтримуєте нелегальний бізнес.

ГОЛОВНИЙ БІЛЬ ПРОВАДЦЯ

Припустимо, ви вже обрали жаданий теле-, смарт-, айфон (список можна продовжити) у офіційного постачальника в Україні. Проблема списків Укрчастотнагляду вас не повинна турбувати – нехай це буде головним боєм продавця. Збуваючи не-

«СІРІ» ТЕЛЕФОНИ ЧАСТО НЕ ДО КІНЦЯ УКРАЇНІЗОВАНИ ЧИ РУСИФІКОВАНИ, МОЖУТЬ «ЗАВИСАТИ» ПРИ ЗАПУСКУ І ВИКОРИСТАННІ, ДЕЯКІ ПРОГРАМИ НЕ ПРАЦЮЮТЬ, НЕ ТРИМАЮТЬ СТАБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ З ОПЕРАТОРОМ, ОСКІЛКИ ПЕРЕПРОШИВАЮТЬСЯ В КУСТАРНИХ УМОВАХ

сертифіковані телефони, він ризикує виплатити великі штрафи. Але, враховуючи бурхливий розвиток ринку «сірих» апаратів, раджу все ж перевіряти телефон «на колір» прямо в магазині, щоб переконатися в його «білосніжності». Іноді трапляється, що в період масового продажу рітейлер (або ж «Укрчастотнагляд») не встигає вчасно зареєструвати телефон, запевняючи вас, що це відбудеться найближчим часом. Спробуйте взяти у продавця розписку про готовність прийняти телефон назад, якщо протягом двох місяців цього не станеться...

ЗИСК ВІД ЗАЛЯКУВАННЯ У МАСШТАБАХ КРАЇНИ

Відповідно до нового законопроекту масово залишати абонентів без зв'язку ніхто не збирається. Якщо протягом трьох місяців, відведених на легалізацію телефону, власник не спромігся це зробити, справа буде передана до суду. І лише на підставі його рішення (винесення якого можна цілком законними способами затягнути на тривалий час) оператори мають відключати телефони з «чорного» списку.

Нововведення із дозволами УДЦР, звісно, почало приносити свої плоди: обсяг легально завезених в Україну телефонів останнім часом зріс. Але ефект для покупців ніяк не можна назвати позитивним. Телефони дорожчають. Це стосується не тих апаратів, які давно стоять на полицях магазинів. Зростають ціни, причому істотно, на новинки. Реалізація ідеї на практиці створює певні незручності і для операторів, і для виробників і, врешті-решт, для самих абонентів, вважають експерти.

Мобільні оператори всіляко намагаються уникнути процесу масового відключення на невизначений термін. До того ж вони відкрито заявляють про те, що на впровадження відповідного програмного забезпечення потрібні мільйонні інвестиції. Ринок мобільного зв'язку досяг свого апогею. Чому виникають такі майже безкоштовні тарифи, як, наприклад, DJUISE? Тому що приєднання нових абонентів мізерне, і оператори переманюють їх один у одного. У такій ситуації вони ніколи не підпишуть собі «смертний вирок», відключаючи «сірих» абонентів. Оператору абсолютно все одно – легальний телефон чи ні, він заробляє гроші на наданні послуг, а не на продажу мобільників. Будь-які додаткові витрати, до яких змушують операторів, можуть вплинути на вартість послуг для абонентів, а також на зменшення доходів і, відповідно, податкову базу. В умовах подальшого погіршення економічної ситуації у країні це недоцільно.

Від впровадження ідеї постраждають і виробники, оскільки зменшаться обсяги продажів мобільних телефонів – люди купуватимуть менш функціональні апарати або ремонтувати старі трубки, отже, знизяться й прибутки. До того ж такий не до кінця продуманий хід може спричинити і низку інших проблем. Ось ми з вами вже, припустимо, можемо визначити, легально ввезений телефон чи ні, а ще кілька мільйонів людей понятия про це не мають. Просто купують собі телефон, який їх влаштує за всіма критеріями. І перевіряти ліцензії та сертифікати, доводити, що в них все гаразд, – не їхня справа.

А що ж робити іноземцю, який приїхав зі своїм телефоном, а тут поставив місцеву «симку»? Чи абоненту, що живе далеко за містом, якому подарували хітовий апарат, офіційно придбаний за кордоном? В результаті, щоб користуватися таким телефоном і послугами оператора, йому доведеться їхати в УДЦР реєструвати апарат. Навряд чи це можна назвати гуманним. А якщо людина вирішила дати друге життя апарату, що лежав у неї на полиці років п'ять-десять, на кшталт Siemens S1? Його точно в злочасних списках немає і бути не може, тому що на момент його створення в Україні взагалі не було мобільного зв'язку...

Єдиний плюс введення нової системи – це можливість пошуку (а точніше, відключ-

чення) викрадених телефонів. Раніше домогтися «деактивації» викраденого апарата було практично неможливо. Оператори не надавали таких послуг за заявою власника. Телефон блокувався лише за відповідним поданням слідства, після порушення кримінальної справи. Але більша частина обкрадених вважала, що «шкурка вичинки не варта», і в міліцію не зверталася. Та й тут невдача: злодії також не ликом шиті, вони будуть просто перепрошивати або переправляти телефони за кордон і продавати їх там, де не діє наша база ІМЕІ-номерів.

ПРОВАДЦІ ПОВІТРЯ

Існує думка, що боротися з «сірим» ринком марно: можна хіба що зменшити його обсяги, але викорінити – ніколи. Способів боротьби з цим явищем було винайдено багато, але їх можна обійти. Найбільш розумним підходом, на думку опитаних учасників ринку, слід визнати заходи, які роблять подібні поставки не вигідними. Для прикладу: постійне й оперативне коригування цін у всіх регіонах світу може принести неабиякі результати, а каральні заходи зазвичай призводять лише до миттєвого, нетривалого ефекту. Приміром, у Великобританії, де на ринку стільникового зв'язку панує один монополіст, «сірі» поставки як були, так і залишаються.

Можливо, за таким законопроектом стоїть невдала спроба наповнення доходної частини бюджету за рахунок і так зубожілих через кризу громадян? Важливо, щоб ідея контролю за ринком телефонів не перетворилася на контроль за абонентами. Як відомо, в Росії неможливо купити стартовий пакет підключення до оператора без

ЯК ВІДОМО, В УКРАЇНІ ПРИЙНЯТО НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС. СЕРЕД НОВОВВЕДЕНЬ ЦІЄЇ РЕДАКЦІЇ – СПРОЩЕННЯ МИТНИХ ПРОЦЕДУР ДЛЯ ДОБРОСОВІСНИХ КОМПАНІЙ І НАВІТЬ СТВОРЕННЯ ДЛЯ НИХ НА МИТНИЦІ «ЗЕЛЕНИХ КОРИДОРІВ»

пред'явлення паспорта. У ПАР мобільні телефони туристів вилучають і реєструють, без цього роумінгу не буде. У нашій ситуації загальний перепис абонентів може стати першим кроком до закручування фіскальних вентилів. Мовляв, багато базакаєш по мобільці, плати вищий податок.

Насправді податок з нас уже знімають: 7,5% з кожної копії, сплаченої за стільниковий зв'язок. Це збір до Пенсійного фонду, який встановили ще тоді, коли мобільний телефон був розкішшю, а не засобом спілкування. Зараз з'явилася ідея додати до цієї суми ще 5% (законопроект №9577), які будуть платити оператори. Останні, звичайно, дуже незадоволені і вже звернулися з колективним листом до парламенту. На їхню думку, прийняття даного проекту знову ж таки може вплинути на зростання цін на послуги мобільного зв'язку для населення.

Продавці ідею боротьби з «сірим» імпортом підтримують. Проте мають сумніви з приводу ефективності механізму, запропонованого НКРЗ. Очевидно, що влада перекладає боротьбу з контрабандою телефонів на міжнародні компанії, які терплять збитки в Україні. Наскільки корумпована держава впоратися з контрабандою поки що не може, аби «відбілити» ринок, пропонує перехід на схеми прямих поставок від виробників до торгових мереж. Як відомо, в Україні прийнято новий податковий кодекс. Серед нововведень цієї редакції – спрощення митних процедур для добросовісних компаній і навіть створення для них на митниці «зелених коридорів». Імовірно, що замість такого «пряника» вони повинні підтвердити свою «старанність», перейшовши на прями поставки, що автоматично зробить світових виробників побутової апаратури найбільшими платниками податків.

Схоже, боротьба з контрабандою поки що залишиться на плечах міжнародних компаній, які зацікавлені в ефективному бізнесі в Україні, але вважаються основними потерпілими від «сірого» імпорту.

ХВИЛЮЄТЬСЯ З ПРИВОДУ ВІДКЛЮЧЕННЯ?

Я не агітую купувати «сірий» імпорт, але і не є прихильницею новоявленої ідеї з базою ІМЕІ-кодів. Здається, що це не зовсім адекватне нормативне нововведення, а чергова страшилка на зразок тих, які неодноразово виникали у зв'язку з насиченістю українського ринку аудіо- та відеопродукції піратськими копіями. Проти контрабанди слід боротися іншими методами, які не будуть підкладати свиню пересічним громадянам. Адже телефон – це приватна власність, і зовсім не хочеться, щоб хтось на неї зазіхав... К

Тетяна ФІЛІПЕНКО

3D БАЧЕННЯ

Те, що зробив Джеймс Кемерон кілька років тому, випустивши на екрани свій славнозвісний «Аватар», стало новим поштовхом у розвитку 3D кінематографу. Відтак сьогодні є вже десятки фільмів, знятих за подібними технологіями, ще сотні готуються до виходу на екрани найближчим часом. Безперечно, це обумовило й шалені темпи розвитку пристроїв відображення, і вже сьогодні ми можемо придбати не лише плазмову 3D панель, а й 3D смартфон, який дає ілюзію об'ємної картини навіть без застосування спеціальних окулярів. Насправді ж такий популярний нині формат народився не в 2009-му, як вважає більшість підрастаючого покоління, і навіть не за радянських часів, коли у Києві існував відомий стереокінотеатр «Дніпро», як вважають їхні батьки. Першим стереофільмом, який демонструвався публічно у комерційному порядку, була стрічка «Сила кохання», представлена в Лос-Анджелесі ще 27 вересня 1922 року. Що ж до перших спроб створити об'ємне зображення, то вони датуються взагалі 1900 роком.

Він не створював епохальних фільмів, не розробляв унікальних пристроїв, але й до сьогодні залишається єдиним прикордонником України, який досконало опанував існуючі технології зйомки 3D і навіть став автором кількох виставок фоторобіт, що створюють таку красиву і, як стверджує сам автор, життєво необхідну людині ілюзію. Знайте, наш гість сьогодні – начальник інформаційно-аналітичного відділу Східного регіонального управління Держприкордонслужби полковник Ігор Кукін.

Все починається з малого, принаймні цьому нас вчив старий добрий буквар. Так, нині успішний офіцер-прикордонник свого часу також розпочав з малого – створив свій перший детекторний радіоприймач. Для цього йому знадобилися лише антена, діод, конденсатор, котушка та високоомні навушники. Власне, ці п'ять елементів, запрацювавши як єдине ціле, і стали поштовхом для подальшого навчання на радіотехнічному гуртку, запорукою успішного завершення школи і зрештою визначили життєвий вибір людини, яка сьогодні може похвалитися неабиякими здобутками.

Керівником гуртка був директор Калузького науково-дослідного інституту Юрій Єрьоменко, отож рівень підготовки хлопчаків був серйозний. Вже у шкільні роки вони практично опанували програму вищих навчальних закладів. Дехто просто не витримував навантаження і залишав ряди юних радіотехніків. Але той, хто не здавався, отримував достойну винагороду, відкриваючи для себе неймовірні речі і створюючи те, чого не можеш просто купити в магазині. Вони вчилися мислити, аналізувати й робити правильні висновки, і кожного разу, досягнувши успіху в своїх розробках, малі винахідники здобували найголовніше – стимул для подальшого навчання.

Так промайнули шкільні роки героя нашої розповіді, а коли прийшов час обирати майбутню професію, навіть не замислювався над тим, ким хоче стати. Він знав напевне, відтак з легкістю вступив до Київського училища зв'язку на факультет автоматизованих систем управління військами. Після випуску – розподіл до прикордонних військ і перша ніч на кораблі. Спершу молодий офіцер не надто радів своєму призначенню до морської частини, адже чомусь вважав, що це не для нього, та згодом, знайшовши практичне застосування своїм знанням, легко адаптувався у новому колективі і вже невдовзі мав неабиякий авторитет серед колег по службі. Далі все розгорталося майже за звичним сценарієм, в якому час від часу спалахували нові творчі ідеї. Одна з них – стереозйомка, або, як це зараз прийнято називати, – 3D.

Про технологію стереопари він знав ще з дитячих років, та й з фотоапаратом був, як кажуть,

«на ти». Ксероксів на той час ще не було, тож все доводилося робити за допомогою фотокамери. А відновити у пам'яті давно забуті знання змусила одна ідея, яка спала на думку, коли до рук потрапили фотографії із циклу «Росія в кольорі» царського фотографа Сергія Михайловича Прокудіна-Горського, зняті більше ста років тому. Коли Ігор В'ячеславович зацікавився технологією кольорової зйомки, яку винайшов російський дослідник, він несподівано зробив висновок: техника виготовлення повноколірних діапозитивів методом триколірної фотографії повинна була мати певні погрешності, які зрештою могли давати ефект об'ємного зображення, якщо на них дивитися через спеціальні окуляри. Він швиденько пішов до магазину, придбав колійчані паперові «3D-очі» і був щиро здивований – кілька робіт

«Деталь храму», Прокудін-Горський, знято між 1904-1907 рр.

Відновити у пам'яті давно забуті знання змусила одна ідея, яка спала на думку, коли до рук потрапили фотографії із циклу «Росія в кольорі» царського фотографа Сергія Михайловича Прокудіна-Горського, зняті більше ста років тому

видатного майстра свого часу справді мали ефект об'ємного зображення. Коли ж допитливий офіцер спробував попрацювати з чорно-білими негативами, знятими через три кольорові світлофільтри – а саме так знімав Прокудін-Горський – ефект був дійсно вражаючий.

Анагліфне зображення – в такий спосіб вдалося досягнути об'єму в даній ситуації. Все доволі просто і будується за принципом кольорового кодування. Для перегляду потрібні спеціальні анагліфічні окуляри, де замість скляних лінз вставлені спеціальні світлофільтри. Об'ємна картинка – по суті, комбінація двох кадрів, де в червоному каналі знаходиться зображення для лівого ока (праве не бачить його через світлофільтр), а в синьому – для правого.

Інший варіант створення ілюзії об'єму – стереопара, для якої використовуються два плоскі кадри однієї і тієї ж сцени, зроблені з різних точок. Ефект 3D при перегляді виникає саме завдяки відмінностям у цих кадрах, аналогічним тим, які ми бачимо тоді, коли дивимося на певний предмет окремо лівим та правим оком. Існує кілька способів перегляду таких зображень: без будь-яких засобів – дивлячись крізь стереопару в далечінь (або навпаки – зведення очей до перенісся, ніби під час розглядання дуже близького об'єкта – так, щоб два кадри перетворилися на три) і за допомогою спеціального пристрою – стереоскопа. Останній – доволі проста система з двох лінз, що полегшують створення об'єму, віддаляючи точку фокусування в безкінечність, збільшуючи розмір зображень та відсікаючи зайву інформацію, в результаті чого глядач без зайвого напруження зору отримує достовірну 3D-картинку достатньо великого розміру.

Зйомку для створення 3D зображень можна проводити у різні способи – за допомогою спе-

ціальних камер, призначених безпосередньо для цього, або ж звичайним фотоапаратом з можливістю ручного налаштування експозиції та спеціальним пристроєм для переміщення камери на певну відстань. Недоліком перших є фіксована стереобаза, яка створює обмеження або ж на середню дистанцію, або на макрозйомку. А за допомогою однієї камери та спеціальних рейлінгів отримуєш значно ширші можливості у дистанції, хоча практично унеможливиюєш зйомку динаміки.

Дещо проекспериментувавши та зібравши невеличку колекцію своїх 3D фотографій, Ігор почав показувати їх друзям, які одразу ж запропонували йому допомогти з організацією виставки. Перша з них пройшла у Музично-театральній бібліотеці імені Станіславського в Харкові. Не очікувано для самого автора вона набула такого розголосу та популярності, що коли він прийшов забирати фотографії, керівництво бібліотеки попросило залишити їх ще на деякий час.

Ще одна виставка стереофотографії поспричинила благородній справі відновлення доброї пам'яті князя Дмитра Олександровича Хілкова, похованого в селі Павлівка Білопільського району, що на Сумщині. За життя князь Хілков був неординарною особою – учасник Російсько-Турецької війни на Кавказі, після демобілізації він віддав практично за безцінь християнам всю свою землю, залишивши символічні сім десятин, сам зайнявся землеробством, чим завоював популярність серед простого люду і ненависть влади та церкви. Пізніше брав участь у підготовці революції 1905 року. Потім відмовився від своїх ідей і в 1914 році пішов добровольцем на Першу світову. Незважаючи на всі добрі справи князя, до початку нового

Стереопара, для якої використовуються два плоскі кадри однієї і тієї ж сцени, зроблені з різних точок.

НА ЧАСІ У ФОКУС ЇГО ФОТОКАМЕРИ МАЄ ПОТРАПИТИ ЧИМАЛО АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК УКРАЇНИ, ЯКІ СЬОГОДНІ ПРОСТО РУЙНУЮТЬСЯ, ПОТЕРПАЮЧИ ВІД БЕЗГОСПОДАРНОСТІ. ВІДНОВИТИ ЇХ ЗА КІЛЬКА РОКІВ ЗА ЗВИЧАЙНИМИ ЗНІМКАМИ БУДЕ ВКРАЙ СКЛАДНО, ТОМУ Й ПОДОРОЖУЄ ВІН УКРАЇНОЮ, НАМАГАЮЧИСЬ ВСТИГНУТИ.

тисячоліття його могила, а похований він на своїй землі, залишалася звичайним горбком землі. Коли ж з'явилася ініціатива створення пам'ятника, аби привернути увагу до Павлівки, Ігор Кукін запропонував провести виставку 3D фотографій. Його підтримала директор місцевої школи, де власне й була організована виставка. За рік гроші зібрали, і пам'ятник був встановлений. А виставка

після успіху в Павлівці мандрувала далі Білопільським районом ще з рік.

Окрім створення художніх робіт полковник Кукін знайшов застосування своєму захопленню і на службі. Як, запитаєте ви? Дуже просто. Фіксуючи на незнайомій місцевості правопорушення, можеш не помітити якихось вкрай важливих деталей. Коли аналізуєш і переглядаєш звичайні фото, багато елементів втрачаються, натомість на стереознімку всі вони – як на долоні. Для прикладу: в 3D ми навіть бачимо, в який бік зім'ята трава. Що більше деталей отримує аналітик, то більш вичерпну картину правопорушення він може скласти.

Напевно, тих, кому доводиться стикатися з подібними ситуаціями, це зацікавить, і цілком можливо, що з подальшим розвитком техніки камери для 3D зйомки матиме кожен правоохоронець. А поки що Ігор Вячеславович продовжує збагачувати свій творчий доробок. На часі у фокус його фотокамери має потрапити чимало архітектурних пам'яток України, які сьогодні просто руйнуються, потерпаючи від безгосподарності. Відновити їх за кілька років за звичайними знімками буде вкрай складно, тому й подорожує він Україною, намагаючись встигнути.

Чи принесе ця робота визнання у майбутньому? Можливо, але головне те, що своєю унікальністю Ігор Кукін вже сьогодні заохочує оточуючих дивитися на світ трохи ширше, відкривати для себе незвідані горизонти, прагнути створювати щось нове, жити повним життям. **К**

Дмитро СЛИВНИЙ

LP-08

ГЕРОЙ ОКОПІВ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ

Компанія DWM, закріпивши свій успіх у переозброєнні Райхсверу пістолетом P-08, не зупинилася на досягнутому і протягом 1911-1912 років видала ще одну модифікацію Парабелума – так званий Lange Pistole 1908, або скорочено LP-08. За задумом військових, таким пістолетом насамперед слід було озброїти артилерійську службу та кулеметні команди. Саме тому і виникла неофіційна, але така популярна назва цієї моделі.

Головна його відмінність від інших «люгерів» – це довгий ствол – 200 мм та гвинтівковий приціл, який, за задумом конструкторів, мав би дозволити вести вогонь на відстанях до 800 м.

Окрім габаритів, головною родиною ознакою LP-08 вважається конструкція прицілу. Такий складний механічний пристрій і за нинішніх часів ще треба пошукати. При збільшенні дистанції стрільби він піднімається і зміщується вліво. Це робилося для врахування деравації, тобто явища відхилення снаряда або кулі від лінії прицілювання внаслідок обертання, що надається нарізами у стволі. На звичайних пістолетах таких пристроїв немає, та в них і немає сенсу, але на дистанції 800 м це може бути виправдано. Те, що це робочий приціл на 800 м, свідчить і наявність мікрометричних гвинтів для пристрілювання пістолета як на прицілі, так і мушці. Внести поправки можна тільки спеціальним, дуже тоненьким ключем.

Артилерійська модель, як і решта люгерів, отримала добрий піар за кордоном. Наприклад, LP-08 з перського замовлення – всі

позначки на прицілі та характерні клейма свідчать про його іранську прописку.

Цікавим є таврування. На передній стінці наносився код підрозділу, до якого був приписаний сам пістолет. За аналогією з морською моделлю артилерійська мала свій код приписки до конкретного підрозділу.

Революція у тактиці дій на полі бою спричинена кулеметним вогнем. Вона змусила ворогуючі сторони шукати нових підходів у прориві оборони супротивника, відтак піхота відійшла від масованих атак. Замість неї стали формувати так звані штурмові групи, які озброювалися гранатами, короткоствольною зброєю та ножами. Довгі гвинтівки в окопах Першої світової були ні до чого. Німці, які вважаються піонерами ідеї штурмових груп, пішли своїм шляхом: до артилерійської моделі вони

розробили два типи магазинів підвищеної місткості (TM-08) з равликовим механізмом. Такий магазин містив 32 набої і підходив не лише для «артилериста», а й для звичайного P-08.

Конструкція TM-08 була дуже складною, нетехнологічною, а отже, виробництво дорогим. Та й сам він виходив надто громіздким. Окрема мова – про заряджання. Оскільки пружина, яка знаходилася у «троммелі», була надто тугою, завести його вручну практично було неможливо. Вирішити проблему намагалися шляхом створення зарядних машинок. Але й це не допомогло, адже зарядити такий магазин 32-ма набоями в бойових умовах – доволі складно. Штурмові групи забезпечувалися TM-08 з розрахунку по 4-8 магазинів на кожного бійця. Підсумки втішалися на пояс

горловиною вниз, відкривався клапан, знімався магазин – і легким порухом руки артилерійський Парабелум перетворювався в штурмовий пістолет P-17. Саме таку офіційну назву він отримав у німецькій армії.

Єдина проблема – виготовлення TM-08. Він був дуже дорогим у виробництві. Поступово, з появою пістолетів-кулеметів, зокрема MP-18, який був розроблений під цей магазин, всі «троммелі» з часом вилучили і передали у підрозділи, де на озброєнні знаходилися пістолети-кулемети.

Версальська угода передбачала великі санкції проти Німеччини. Постраждали не лише промисловість та економіка в цілому. Навіть на мікрорівні країни Антанти потурбувалися про те, аби німецька армія надовго була виведена зі списку загроз. Наприклад, згідно з обмеженнями Версалю, коротко-

Головною родинною ознакою LP-08 вважається конструкція прицілу. Такий складний механічний пристрій і за нинішніх часів ще треба пошукати.

ствольна зброя переможеної Німеччини повинна була мати ствол не довше 100 мм.

І якщо перелаштувати виробництво P-08 на заводах DWM, Зімпсон унд Ко та арсеналі в Ерфурті не було такою вже великою проблемою, то конверсія пістолетів старих партій – справа досить складна і тривала.

Живий, як-то кажуть, свідок тих подій – артилерійський «люгер», позбавлений довгого ствола, про що свідчить виборка на ствольній коробці під приціл. Також забивали код приписки до підрозділу. Крім того, дата переробки зафіксована і на ствольній коробці. На рукоятці вибито тавро земельної поліції.

Ми неодноразово підкреслювали, що в пошуку рішень щодо здевелювання пострілу німці після Першої світової, а рівно і після Другої дуже вдало використовували набій 22LR в період початкових навчальних стрільб. Не виняток і P-08. Для нього розробили спеціальний конверсійний набір, до якого входили магазин, затвор, та вкладний лейнер із клямкою для закріплення у штатному стволі.

Георг Люгер був надзвичайно результативним конструктором, і хоча в історію світового зброярства він увійшов як автор одного пістолета, сьогодні деякі його творіння мають значну цінність. Так, свого часу для конкурсу в США була виготовлена невеличка партія Парабелумів під калібр 45ACP. Нещодавно один із двох таких зразків, що залишилися «в живих», продали на аукціоні за безпрецедентну суму у ОДИН мільйон доларів! Відтоді його так і називають Million Dollar Luger.

Правду кажуть, реклама, гроші, торгівля важать багато. Саме завдяки поширенню однієї легенди після Другої світової війни торговцям зброєю вдалося розгорнути великий бізнес на продажу абсолютно пересічних Парабелумів. Шляхом кооперації та передачі замовлень у масштабах країни виробнича лінія у 30-х роках перейшла до компанії Mauser Werke. Саме маузерівські P-08 воєнного часу продавці зброї залегендували як такі, що випускалися винятково для СС. Ще й назву відповідну дали – «чорна вдова». Звичайно, з таким «піаром» прості пістолети воєнного випуску стали коштувати набагато більше.

Насправді це навіть не модифікація. Це звичайний P-08, що має певні особливості виготовлення. У так званій «чорній вдові» замикач ствола, спусковий гачок, кнопка магазину та запобіжник отримали чорне захисне покриття. Дерев'яні щічки замінили на пластмасові чорні. Тільки маркування затворної рами, набійника та важеля затвора дозволили торговцям зброєю виділити «вдову» в особливий ряд. Хоча насправді всі ці «особливості», скоріше за все, були пов'язані зі спрощенням технології виробництва.

Наслідкування зовнішньої компоновки Парабелума породило кілька варіантів короткостволів в інших країнах. Насамперед це фінський Лахті-35 та японський Намбу. Обидва вони не мають фірмових люгерівських важелів, проте найближче підійшли до P-08 за екстер'єром.

Японський Намбу 14-ї моделі дуже нагадує «люгер», але якість його виконання не йде в жодне порівняння навіть з тими зразками, які були випущені в 1941–42

роках. Лахті-35, окрім зовнішнього вигляду, мав ще одну родинну ознаку – прилив під приклад повністю уніфікований з P-08, оскільки до появи вітчизняного пістолета саме «люгери» перебували на озброєнні фінської армії. Незважаючи на масивний зовнішній вигляд, у «лахті» найчастіше виникали проблеми з набоями 9x19 Para ME (mit eisenkern), тобто «зі сталевим осереддям», що маркувалися чорною фарбою. Якщо в німецькому Парабелумі використання таких набойів не мало наслідків, то для закордонних послідовників Георга Люгера це виявилось проблемою. Відбувся розрив затвора в районі вікна екстракції і його доводилося повністю міняти.

Георг Люгер зробив все можливе і неможливе, довівши конструкцію пістолета до ідеалу, мабуть, саме тому принцип запирання каналу ствола за допомогою важелів фактично не мав подальшого розвитку. Система важелів була не надто надійною щодо запирання. Якщо недостатньо енергійно послати замок вперед, при попаданні бруду, пилу в напрямні він залишався в недоведеному положенні, тому досвідчені бійці на фронті пристукували пістолет зверху, що стало для Люгера вже обов'язковою процедурою. До того ж, ця модель не мала самозводу, відтак швидко привести зброю в бойову готовність було неможливо.

P-08 – справжній пам'ятник німецької інженерної школи початку ХХ століття. Видатна купність та чудовий спуск зробили його предметом поклоніння поціновувачів влучної стрільби, а якість роботи автоматики, безумовно, за умови постійного й

якісного обслуговування, не викликала нарікань, доки P-08 не зіткнувся із зимовим пеклом під Москвою та Сталінградом.

За наявності великої кількості операцій (778, з них 136 – вручну), необхідних для того, щоб виготовити таку зброю, взаємозамінність деталей була просто фантастичною. Єдина проблема – щічки рукоятки, вони явно підганялися вручну. Іноді при перестановці з одного пістолета на інший не підходять, їх доводиться підганяти.

Взагалі P-08 мав дуже складну і нетехнологічну конструкцію. Собівартість одного пістолета станом на 1908 рік складала 11,5 марок за сам пістолет і 3,5 марки коштував магазин. Продавала його

компанія DWM своєму уряду за ... 32 марки. Якщо спробувати порівняти цю ціну з сучасною і помножити на загальноприйнятий коефіцієнт «50», то вийде 1600 євро. Годі й казати, жодна сучасна армія не купить пістолет за такі скажені гроші.

P-08 був досить чутливим до якості боєприпасів, особливо якщо йшлося про набій випуску воєнних часів. Зручна рукоятка з нахилом 120 градусів обернулася певними незручностями для подачі набойів. Нарікання можуть викликати і прицільні пристрої. Низький і малопомітний цілик та тонка невиразна мушка навряд чи сприяли б модній нині швидкісній стрільбі. Проте не будемо

забувати, що цій конструкції вже понад 110 років і вона є втіленням тодішніх стрілецьких традицій.

У 2000 році журналом «Guns&Ammo» проводилося опитування читачів та фахівців зброярського мистецтва з вибору десяти кращих зразків пістолетів ХХ століття. До топ-десятки потрапили Кольт 1911, Вальтер П-38, Вальтер ППК, Хай Пауер-35 і радянський ТТ. Але очолив цей список все-таки Парабелум!

Ця зброя – дійсно – символ ХХ століття. ❧

Далі буде.

АВТОР ВОЄННО-ІСТОРИЧНОЇ ПРОГРАМИ «АРСЕНАЛ»
ЮРІЙ ПОВХ

ПРИКОРДОННІ СТЕЖКИ ІВАНА МЕЛЬНИКА

(Продовження. Початок у попередньому номері)

...Річ у тім, що в травні хлопців 37-го року призво звільнили, а молодих спеціалістів чомусь вчасно не прислали на заставу, зокрема й кухаря. Що тут робити? Адже заставка не може голодувати! І ось на бойовому розрахунку начальник застави старший лейтенант Ємець, сам він був родом з Умані, запитує, хто, мовляв, товариші прикордонники, вміє готувати? Один червоноармієць з нашого призову на прізвище Жилкін каже: «Товаришу старший лейтенанте, давайте я спробую!» Ємець йому: «Ну що ж, спробуйте, Жилкін!» На тому й порішили. Але я вам так скажу, що Жилкін – прекрасний був спеціаліст, та у справі не кухарській, а слюсарській: щось там виклепати чи підкувати коня – це в нього добре виходило, а ось їжу приготувати... Одним словом, зварганив він якось з горем пополам той обід, але заставка відмовилася його вживати... А скажіть, як його можна було їсти, коли в казані з борщем плаває не дрібно пошаткована капуста, а просто розрізана навпіл! Так само він вчинив і з іншими овочами. Хіба то борщ! Окрім того, м'ясо вимагає до себе особливої уваги. А той Жилкін ногу баранячу закине до чану – і та у ньому мучиться... Словом, ані запаху, ані смаку! Звичайно ж, наші прикордонники після першої ж ложки відмовилися їсти ту бурду. А що значить відмова від прийому страви на заставі, та ще й коли вона колективна! Це десять років тюрми начальнику застави!

– І Ви взяли ініціативу на себе?

– Довелося. Я кажу старшині: «Відкривай склад і видай хлопцям галети, тушонку та горбушу». Прикордонники поїли і одразу ж повеселіли. Старший лейтенант знову вишикував заставу і питає: «Ну як будемо жити далі? Адже на голодний шлунок багато не наслужиш...» Тут вже я зголосився: «Товаришу старший лейтенанте, я вдома бачив, як мама готує, отож, думаю, на десять чоловік зможу приготувати, на двадцять – з трудом, а ось на всю заставу, на сорок двох прикордонників, чесно кажу, не зможу!» Він до мене тепло так по-земляцьки: «Іване, я підключу до цієї справи свою дружину та дружин політрука і зама по бою, вони тобі підкажуть...» А я йому: «Зателефонуйте краще в загін.

Там є шеф-кухар. Хай приїде на декілька днів і підучить мене...» Він так і зробив. А за кілька днів приїхав той кухар, і я трохи перейняв від нього тої кухарської науки. Хлопцям моя стряпня сподобалась.

– Скажіть, а яким був національний склад вашої застави?

– У нас було тридцять шість українців, один єврей з Києва на прізвище Кеймах, узбек-перекладач Ільгам Ібрагімов та ще росіянин, молдаванин і білорус. Я вам так скажу, що на заставах у нашому Термезькому прикордонному загоні здебільшого служили саме українці.

– І чим частували своїх земляків, борщем?

– І не тільки. Я вже казав, що біля нашої застави протікала Амудар'я. Знав я, що ця повновода річка неподалік від нашої застави утворила досить глибоку заводь, де водилися і соми. Одного разу задумав я почастувати заставських смаженою рибкою! Я до Жилкіна, мовляв, зроби мені п'ять гачків. Той і виклепав. Міцні такі, здавалося, бегемота витримають. З кінського хвоста нарізали волосу і змайстрували волосінь. Далі попрохав хлопців зловити мені декілька горобців. Ну а з цим добром, зрозуміло, проблем не було – на конюшні їх була прірва, адже там овес. Увечері підсмажив я горобців і гайда до тої заводі. Підготував кілька вудок, нанизав горобців на гачки, закинув вудлища, прив'язав їх до кілочків, а сам на заставу. Вранці приходжу, а там на трьох гачках по здоровецькому десятикілограмовому сому сидить. О, порядок в прикордонних військах! Почастую хлопців рибкою. А сома готувати легко – ані тобі кісток, ані луски. Я його поклав на довгу патерню, порізав на дольки, а в надрізи цибульку і лавровий листочок заправив. До печі оберемок саксаулу кинув, а він такий жар дає, що куди там тому вугілля! Патерню на вогонь – п'ятнадцять хвилин і сом готовий. А запах! Збожеволіти можна! Вітер той аромат підхопить і через Амудар'ю на той бік кордону несе. А за хвилину вже чуєш, як афганці на своєму щось гелгочуть, мабуть, заздрають.

Оскільки приготування страви забирало весь час, то я не мав можливості приділити належної уваги своїй

кобилці Долоні. Тут вже довелося проявити хитрість. Хлопці знали, що у мене завжди після обіду залишається добрячий шматок сома грамів на триста, який я віддам тому, хто потурбується про мою Долоню. Отож вона була завжди чиста і вичесана як слід. А взагалі з рибою проблем у нас не було. Неподалік від нашої застави мали ще озеро Тузлакуль. Там працювала рибацька артіль. Ми зі старшиною вирішили завітати до тих рибалок. Прихопили з собою кілька бляшанок тушонки і ще чогось там – і гайда. Приїхали і швидко домовились про бартер. А риби там – не міряно! Завантажили кілька десятків кіло на гарбу – і на заставу. Зберігали рибу в льоднику.

А ще мені дуже хотілося почастувати хлопців справжнім пловом. Та як не намагався його приготувати – все тобі каша рисова виходила. Хоч плач! Що робити? Зметикувати і тут. Неподалік від нашої застави був кишлак. Так от, одного разу ми зі старшиною прихопили піввідрису – і до того кишлаку. Заїхали до чайхани і до господаря, мовляв, навчи готувати плов. А він: «Нема у мене часу!» Я йому: «Ми рис привезли...» Чайханщик: «Рис? Вах-вах! Чого ж мовчиш! Давай рис, дорогий, зараз приготуємо!..» Показав, розказав, і став я готувати справжній узбецький плов.

– До речі, як закінчилася історія з колективною відмовою від обіду?

– Про це все-таки стало відомо в загоні і до застави прибув особіст. Говорив з прикордонниками наодинці, намагаючись щось таки вивідати. Викликав на співбесіду і мене. Пам'ятаю, що я з ним у розмові був відвертим. Та й що там приховувати! Кажу йому: «От якщо вам, товаришу капітане, дати літак, ви ж не полетите на ньому, для цього треба мати певні навички. Жилкін, зголосившись у кухарі, просто не розрахував свої сили. Та якщо вже чесно, і руки у нього під інше заточені! Він слюсар прекрасний, а кухар – нікудишній...»

Одним словом, особіст той виявився людиною. Але вже якщо розібратися по-чесному, то начальника нашої застави старшого лейтенанта Ємця не було за що саджати до буцигарні.

– Іване Прокоповичу, пам'ятаєте 22 червня 41-го?

– Звичайно, на той час я був у резервній заставі, яка розташовувалася на комендатурі в Чкаловську. Оскільки напередодні війни вона відбула у повному складі до нового місця служби, то на мене і ще трьох прикордонників були покладені обов'язки доглядати комендатурських коней. Окрім мене був там ще за-вскладом Ігнатенко, червоноарміїці Кавун з Вінниччини та Солоб з обозної служби. Наша четвірка мусила тримати в чистоті й порядку аж шістьдесят коней! Робота, я вам скажу, марудна і важка.

Того дня ми з Кавуном купали коней в Амудар'ї. Приїхали на комендатуру, а тут телефонний дзвінок,

Товаришу старший лейтенанте, я вдома бачив, як мама готує, отож, думаю, на десять чоловік зможу приготувати, на двадцять – з трудом, а ось на всю заставу, на сорок двох прикордонників, чесно кажу, не зможу!

видно, із загону: «Війна!» Ну мітинг, звичайно ж, виступив комендант, політрук та ще двоє червоноармійців. Після мітингу начальство зачитало нам списки тих, хто має їхати в Ташкент, де буде формуватися 30-та дивізія прикордонних військ під командуванням генерал-майора Узвенка. До того списку потрапив і я. Спочатку нас відправили на Термез, де ми мали пройти медичну комісію. Однак начальник медичної служби майор Яковлев забракував мене. виявилось, що у мене проблеми з легенями. Мені дійсно важко було дихати, але все це я звертав на спеку. виявилось, що спека тут ні до чого. Оце тобі на!.. Увечері мене відправили назад до комендатури.

– Багато прикордонників вашого округу відбуло на фронт?

– Судить самі, на заставах залишилось по десять чоловік, а на деяких взагалі по п'ять. Не забувайте, що на заставах знаходилось по сорок п'ять коней. Куди їх дівати, без догляду вони могли просто загинути. Ось так нам довелося і кордон охороняти, і за кіньми доглядати. Та й прикордонники, які залишилися на заставах і комендатурах загону, рвалися на фронт. Написав і я

рапорт, мовляв, прошу відправити мене на фронт, адже там мої батьки в окупації, вся Україна стогне під лапою фашистів, не можу я залишатися осторонь. Начальство покрутило той рапорт і відправило мене до санчастини. Там мене лікарі зо дві неділі протримали, приписали три склянки кумису щодня, щоб, значить, підлікувати. А через три тижні перевірили. Порядок! Визнали придатним для відправки на фронт. У березні 1942-го відправили на комісію в Ташкент, а там після екзаменів зарахували до Харківського прикордонного училища. Прагнув я потрапити до військово-фельдшерського відділення, але медична комісія вирішила інакше. Гадаю, що лікарі метукували так: по-перше, я – не каліка, по-друге, маю відповідну освіту, тому рекомендували командуванню училищем відправити мене на кавалерійське відділення.

– Розкажіть про навчання в Харківському прикордонному училищі?

– Начальником нашого училища був полковник Левенсон, а начальником навчального відділення – полковник Антонов, командиром же мого ескадрону – старший лейтенант Петров. Структурно училище поділялося на кавалерійське, бронетанкове, авіаційне, фельдшерське

Та й прикордонники, які залишилися на заставах і комендатурах загону, рвалися на фронт. Написав і я рапорт, мовляв, прошу відправити мене на фронт, адже там мої батьки в окупації, вся Україна стогне під лапою фашистів, не можу я залишатися осторонь.

та ветеринарне відділення. Одночасно у ньому навчалося 800 курсантів. Викладацький склад – досвідчений і професійний. В ескадронах було по 15–20 курсантів, які вже встигли повоювати. Середній вік – 22 роки. Нам викладали такі предмети, як прикордонна служба, тактична і вогнева підготовка, цивільна оборона. Розклад занять був досить щільний, оскільки всього за шість місяців ми мали стати лейтенантами. Багато часу приділялося кавалерійській підготовці. І якщо у навчальному пункті нас здебільшого привчали діяти індивідуально, то в училищі ми мали виконувати вправи у складі відділення, ескадрону. В училищі я отримав і нового коня на кличку Польовий, який на відміну від моєї Долоні мав легку ходу.

– Іване Прокоповичу, у якому році Ви закінчили училище і що було потім?

– У грудні 42-го нас, новоспечених лейтенантів, почали розподіляти за місцями служби. Декого відправили до діючої армії, а комусь довелося відбути до глибокого тилу, зокрема до Далекосхідного, Середньоазійського та Східно-Казахського прикордонних округів. Мене і ще сімнадцять випускників відправили до Алма-Ати, а звідти до Казалінська, де дислокувався 11-й кавалерійський прикордонний полк. Наступного дня після нашого прибуття до частини приїхав начальник штабу Східно-Казахського прикордонного округу генерал-майор Ачкасов. Згодом ми, молоді лейтенанти, мали з ним співбесіду. Довідавшись, що я родом з Київщини, генерал довго мене не відпускав, адже йому перед війною довелося служити в Києві, де він командував 4-ю дивізією військ НКВС. Розпитував багато, а потім і сам розповідав. А наступного дня викликав мене начальник відділу кадрів округу підполковник Григор'єв. Довго не мурижив, відразу запитав: «Як ви, товаришу лейтенанте, ставитеся до того, щоб Вас призначили ад'ютантом начальника штабу округу?» Я у відповідь: «Товаришу підполковнику, я чесно скажу, що такої служби не проходив. Ну читав там «Війну і мир». Знаю про Волконського і все таке. А так я що – сільський хлопчина. Знай собі бичкам хвости крутив!» Повірте, говорив все це без лукавства. Не знаю, чи то підполковнику Григор'єву моя відвертість і безпосередність сподобалися, чи то генерал вже все вирішив і розмова моя з начальником кадрів була простою формальністю, але головний кадровик округу на мій монолог відповів: «Нічого, навчитесь. Знаю, що у Вас все вийде. А тепер зайдіть до генерала Ачкасова!» Я що, як годиться у

– Ви хочете сказати сугли. Ні! Якось генерал Ачкасов звернувся до мене: «Слухай, Іване, мені не треба чоботи чистити і чемодан за мною носити! Це я й сам можу! Твоє завдання все, що бачиш і чуєш, мотати собі на вуса! Пам'ятай, служба ця тобі ще згодиться!» І він був правий. Адже за час перебування на посаді ад'ютанта начальника військ Казахського округу я отримав неоціненний досвід. Ад'ютантська служба – це не тільки приймання та сортування документів, які надходять до приймальної начальника військ округу, а в першу чергу часті відрядження, адже що Ачкасов, що Ухов не були кабінетними генералами. За час своєї служби я об'їздив з ними майже весь округ. І сьогодні пам'ятаю свою роботу в Кош-Агатському, Бахтинському, Джарнеському загонах, а також в 11-й Лепшинській, 12-й Саржанській окремих комендатурах. Перебуваючи у відрядженнях, я аналізував дії командування загону, а іноді навіть набирався сміливості і просив дозволу висловити свою точку зору, звичайно, тоді, коли залишався віч-на-віч з генералом. Слід сказати, що і Ачкасов, і Ухов ніколи не показували своєї зверхності, навпаки, заохочували мене, коли я намагався проаналізувати ту чи іншу ситуацію. Іноді вони поправляли мене, а бувало й таке, що погоджувалися з моїми висновками. Словом, ад'ютантська служба стала мені в нагоді згодом, вже під час проходження службовими щаблями в Прикордонних військах СРСР, коли мені самому довелося перейти на командирський хліб.

– Інший би радів такій службі! А Ви, наскільки я знаю, відпросилися у відрядження на фронт.

– Було таке. У січні 1943-го я з групою снайперів відбув до Ленінграду. Була така практика в Прикордонних військах під час Великої Вітчизняної – відправляти снайперські прикордонні підрозділи до діючої армії. Адже не забувайте, що на кожній заставі по штату було два снайпери. Знаючи, що в Алма-Аті формується взвод снайперів нашого Казахського округу, я подав рапорт з проханням відправити мене на фронт.

– І що на це сказав генерал?

– Я відверто поговорив з генералом Будейновим, у якого на той час був ад'ютантом. Сказав приблизно так: «Товаришу генерале, я генералів Ачкасова і Ухова просив відправити мене на фронт, а зараз і Вас прошу. Ну що я скажу своїм рідним, коли повернусь додому? Вони мене обов'язково запитують, чи був я на фронті. Спитають, чому відсиджувався в тилу... Повірте, соромно буде!..» Генерал вислухав мене і відпустив. У тому ж таки січні 43-го ми відправились до Ленінграду. Комендантом міста був колишній начальник військ Північно-Західного прикордонного округу генерал-лейтенант Степанов. Від генерала Будейного ми привезли йому в подарунок ящик консервів та ящик яблук. Нашу групу відправили в смугу відповідальності 7-ї армії Північно-Західного фронту. **к**

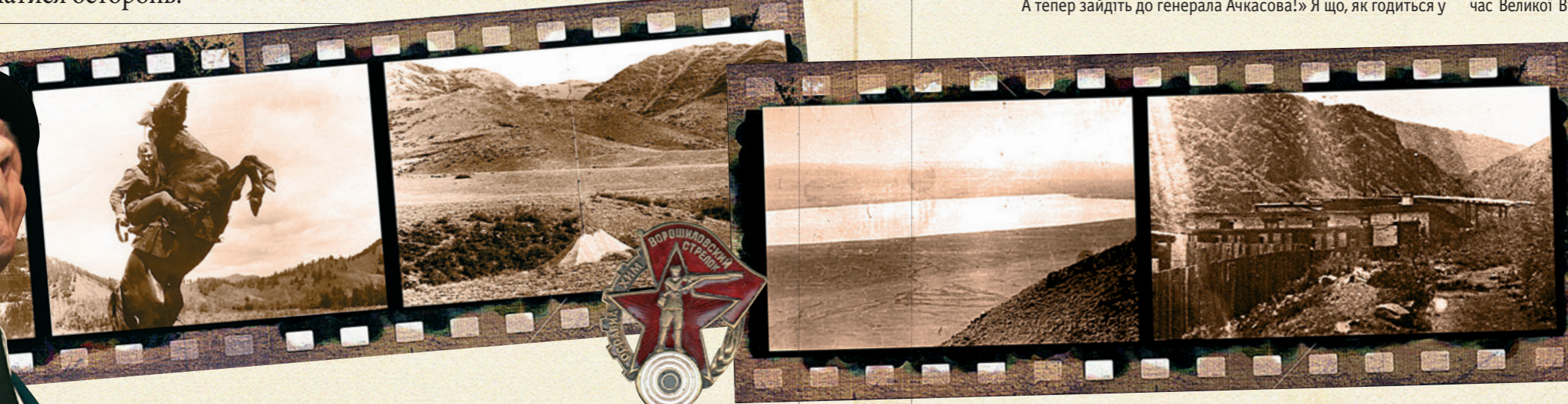
(Продовження у наступному номері)

Розмовляв Олександр ФІЛЬ, начальник Центрального музею Державної прикордонної служби України, Фото Дмитра Сливного, а також з архіву музею

війську: «Є!» і під козирок. Підходжу до кабінету і стукаю у двері. Виходить генерал до приймальної і каже: «О, земляк! Ось робочий стіл ад'ютанта начальника військ округом старшого лейтенанта Москаленка, а це ось Ваш».

На посаді ад'ютанта генерала Ачкасова я пробув зо три місяці. Після від'їзду старшого лейтенанта Андрія Москаленка до Глейсанського прикордонного загону мене призначили вже ад'ютантом начальника військ Східно-Казахського округу. До речі, два сини Андрія Михайловича Москаленка проходили службу в нашому Держкомітеті.

– Думаю, дехто з читачів журналу має таку думку, що посада ад'ютанта те ж саме, що...

ТАЙНА ВЛАСТИ

Продовження, початок у №6, 2011 р.

И вот путешественники отправились в дорогу. Покинув стадо и миновав густые заросли джунглей, в сопровождении двух самцов личной охраны, вожак М'онго вместе с сыном Т'онго и старухой Ло последовали за дождями через бесконечные саванны горячий, засушливой, дышащей зноем Африки.

На встречу с человеком, знающим язык Леса, со всех концов огромного континента стремились звери и птицы, ибо каждое стадо, каждая стая имела множество доселе не решённых вопросов и проблем. Вместе со слонами, а точнее – верхом на серых великанах отправились в далёкое путешествие их добрые друзья и соседи, коренные жители Атласских гор – лесные макаки. С детства Т'онго привык играть с озорными мохнатыми обезьянами, которые ловко прыгали по деревьям, с аппетитом поедая листья и лишайники и кидали в неповоротливого слонёнка шишками марокканских кедров. Потом, набегавшись, они вместе уплетали сочную траву, а зимой, когда горы надолго покрывались снегом, проголодавшиеся животные – кто лапами, кто бивнями срывали себе на обед питательную кору хвойных деревьев.

В пути Т'онго познакомился с птицами-долгожителями – эфиопскими толстоклювыми воронами, которые из поколения в поколение передавали потомкам историю людей, зверей и птиц. Именно вороны рассказали путешественникам о том, как три миллиона лет назад в саванну из дремучих дождливых лесов пришли слоны. Эти птицы веками наблюдали за тем, как из года в год, из столетия в столетие растрескавшиеся от зноя земли изнывали в ожидании спасительной влаги, а потом, вместе с приходом сезона дождей вырастали и расцветали сочные травы, сухие ветви деревьев покрывались листвой и весь мир вокруг наполнялся всевозможными голосами жизни. Но с окончанием сезона дождей всё вокруг вновь высыхало, выгорало, а многотысячные стада и стаи обитателей Африки из года в год, из по-

коления в поколение уходили из выжженных земель вслед за дождями.

– Вы так много знаете о прошлом, – с восхищением слушая эфиопских толстоклювых воронов, сказал как-то Т'онго. – А будущее вам известно?

– Ты ещё очень молодой слон, – задумчиво ответил трёхсотлетний старейшина пернатой стаи. У тебя покамест даже нет прошлого. Познай мир вокруг, обрети настоящее и тогда будущее откроется тебе само. Будь внимателен, любознателен и однажды вместе с рассветом нового дня ты ясно увидишь черты грядущего – то, чего кроме тебя не заметит никто из окружающих.

– Я ещё очень молодой слон, – тихо повторил Т'онго и пошёл к отцу.

– Настанет время, когда иссякнут источники, питающие озёра и оазисы Африки, а саванна превратится в пустыню, – прокаркал ему вслед вожак стаи. – Но прежде, малыш, я обглодаю твои кости, потом ветер высушит мой прах и разнесёт по пескам бесполезные перья дохлой птицы... И лишь спустя ещё две тысячи лет солнце окончательно сожжёт нашу землю...

Через несколько дней Т'онго познакомился с белыми аистами, пролетающими через много земель и четыре моря, чтоб попасть в цветущую саванну. Их потомство родилось на берегах далёкой реки Борисфен, где жили великие белые люди, называвшие себя скифами. Аисты знали, что толстоклювые вороны гнездились в эфиопских горах – таких высоких, что Атласские – на родине Т'онго казались вдвое ниже. Но это было ещё не всё. Птицы рассказали слонёнку, что где-то в Африке существуют Абердарские горы, похожие на зубы дракона и Кения – гора постоянно-го блеска, на которой каждую ночь наступает зима и всё покрывается льдом, а утром наступает лето и склоны покрываются цветами. Но самыми высокими в Африке являются три вечноснежных пика Килиманджаро и до сих пор ни один слон, ни одна обе-

зьяна и даже ни одна птица не достигали тех заоблачных вершин!

– Так, значит, Килиманджаро – самые главные горы на земле?

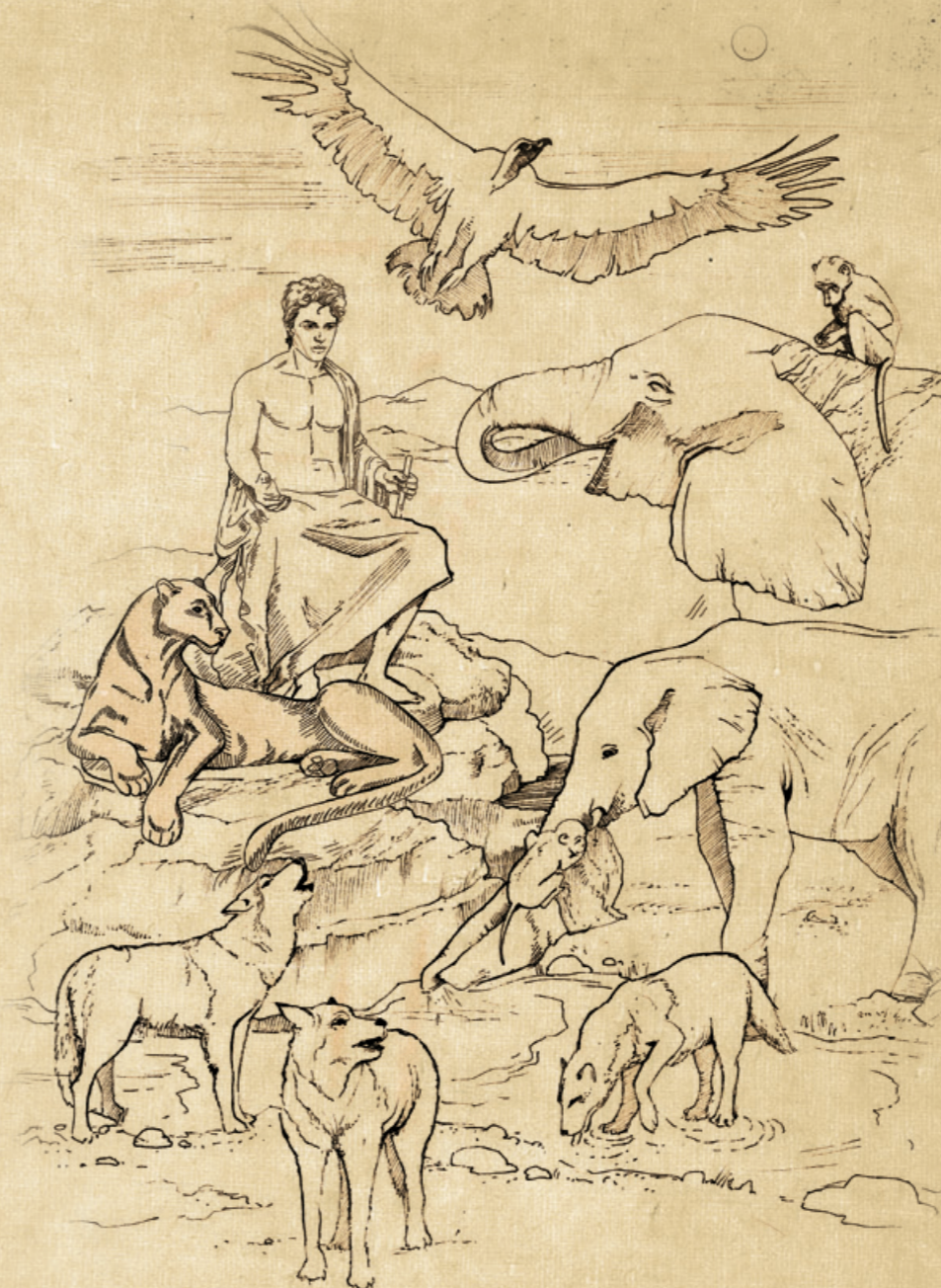
– Нет, – ответил вожак птичьей стаи. – Для карфагенян, которые хотят забрать стада слонов на войну и для римлян, воюющих против карфагенян, самыми великими горами на земле являются Альпы. Именно на этих вершинах написаны Семь Законов Храма.

– А что это? Правила какие-то? – спросил Т'онго.

– Следуя семи законам, не зная их, но подчиняясь каждой их букве, существует всё живое на земле, – ответил вожак стаи белых аистов.

Самым памятным воспоминанием того путешествия для Т'онго стала первая встреча с человеком, знающим язык Леса. Вожак М'онго и все, кто пришёл с ним, думали, что увидят чёрнокожего, седого, с длинной курчавой бородой старца, каких жило много в нумидийских посёлках на всём побережье от Карфагена до Атласских гор. Но Арбосс, (а именно так звали мудреца), выглядел не старше двадцати лет, а, следовательно, был приблизительно одногодком слонёнка Т'онго. Кроме того, кожа человека оказалась достаточно светлой. А ещё его всегда и везде сопровождала старая, с погасшим, но колючим, как иглы, взглядом, чёрная пантера, которую Арбосс называл своей матерью. Оазис, в котором они жили, охраняли узкомордые, с высокими чуткими ушами и жёлто-рыжей окраской эфиопские волки. В небе же, контролируя все пути к ручью, у истока которого возвёл свою обитель Арбосс, постоянно кружили бородатые стервятники – огромные птицы с размахом крыльев, способным укрыть собой десятилетнего слонёнка.

– Волки и птицы – мои друзья, – улыбнулся, поприветствовав слонов, человек. – На воду в пустыне все должны иметь равные права, будь то лев, обезьяна или вождь эфиопов. От-

дыхайте, а завтра на рассвете мы сможем поговорить обо всём.

Ночь была очень светлой и лесные макаки, приехавшие с побережья на спинах М'онго и его друзей, долго не могли угомониться, прыгая с одного слона на другого и восхищаясь звёздами на небе. А Т'онго, засыпая, долго думал о том, как несправедливо устроен мир, ведь хоть слонов и считают самыми большими среди жителей гор, лесов и пустынь, и, казалось бы, ещё немного – и смогли бы они дотянуться хоботами до неба, но видят слоны не дальше ста шагов и о звёздах, загорающихся в небе по ночам, знают лишь по рассказам других зверей и птиц...

Рассвет принёс с собой новый день и разговор, исход которого должен был повлиять на решение, по чьей воле и на чьей стороне пойдут в бой африканские слоны в предстоящей войне между Римом и Карфагеном.

Белый человек и чёрная пантера восседали на огромном жёлтом камне, из-под которого бил живительный источник. Высота камня была такова, что глаза М'онго и Арбосса находились напротив друг друга, все же остальные участники разговора и слушатели глядели на человека снизу вверх.

– На всём побережье от Карфагена до Атласских гор белые люди расставляют ловушки для слонов и

потом вынуждают наших братьев воевать против римлян, – начал разговор М'онго. – Мне, как вожаку стада, нужно решить, пойти вместе людьми или восстать против них.

– Столько лет, сколько звёзд на небе, вы – серые великаны правили в лесистых Атласских горах, джунглях и саваннах. Даже львы, перед которыми трепещет всё живое, покорно уступали вам дорогу, – задумчиво произнёс человек, знающий язык Леса.

– Слоны не видят звёзд и не помнят своих прадедов, – сказал вожак стада. – Но многие из тех, кто раньше пасся вместе с нами и дышал воздухом свободы, теперь носят на спинах башни с лучниками и метателями копий.

– Всё то, о чём ты говоришь, было предрешиено ещё тысячи лет назад, когда впервые львы уступили дорогу вашим предкам. Силу слонов признали, как главенствующую в Африке. Вы получили власть на три миллиона лет. И вот ваше время истекает. Пришла эпоха людей, – подвёл итог Арбосс. – Слоны были всеильными, но довольствовались лишь тем, что все звери уступали вам дорогу. Теперь наступает господство людей, которые сами по себе не так уж и сильны. Посмотришь – ростом с крупную обезьяну. Такого и антилопа может на рога подбросить! Однако человек научился пить молоко антилопы, победил льва и, накинув на себя его шкуру, теперь хочет управлять слонем!

– Что посоветуешь, мудрец? – спросил М'онго.

– Реши, что именно желаешь сохранить? – вопросом на вопрос ответил Арбосс. – Ведь ты, как вожак, пока ещё имеешь власть над стадом. Отведя собратьев в Карфаген, ты потеряешь право главенствующего голоса. Но есть жизненная мудрость, являющаяся одним из законов власти, который гласит, что, завидя победителя, стоит поспешить примкнуть к его рядам и, глядишь, вкусные куски со стола нового владыки достанутся и тебе. В армейских городских стойлах слоны будут всегда накормлены, в засушливое время пропадёт необходимость искать воду, но все вы вместе потеряете свободу, а ты, вожак – власть над стадом. У каждого из армейских слонов существует основное право и обязанность – воевать и умирать за Карфаген! – сказал, словно провёл черту, белый человек. – Выбор за тобой, М'онго. **К**

Дмитро АКИМОВ, ДАЛІ БУДЕ

WE ARE THE PLAYERS

МИ ГРАВЦІ

Віталій КОЗЛОВСЬКИЙ:
**«ЗА ЖИТТЯ,
 У ЯКОМУ
 НЕМАЄ
 КОРДОНІВ!»**

Нещодавно на державному кордоні України — в аеропорту «Бориспіль» відбулася презентація пісні, присвяченої футбольному чемпіонату Євро-2012. Музичний твір під назвою WE ARE THE PLAYERS в супроводі ансамблю пісні і танцю Держприкордонслужби України виконував заслужений артист України Віталій КОЗЛОВСЬКИЙ.

– Віталію, нещодавно Ви випустили новий альбом «20UA». Які пісні увійшли до нього?

– Двадцять моїх україномовних. Спеціально до його випуску була проведена соціальна акція «Я – ровесник України», до якої долучилися 20-річні хлопці та дівчата зі всієї країни. Серед них ми вибрали двадцять переможців – представників різних професій і провели фотосесію переможців. Їхні фотографії увійшли до обкладинки альбому «20UA», журналів та нашого сайту.

– Ви також презентували нову спортивну пісню We are the players. Як, власне, вона з'явилася на світ?

– Знаєте, мені вже давно хотілося чогось такого, на спортивну тематику. Але щоб це не був гімн, щоб пісня була для вболівальників. Це мало бути щось своє і зрозуміле як нашому, так і закордонному слухачу. А тут сам Бог велів, адже наближаються дві значні для нашої країни події – Євро-2012, що стане серйозним архівом в історії країни, та Олімпійські ігри в Лондоні, на яких виступатиме наша збірна.

– Презентація пісні відбулася прямо на кордоні в супроводі прикордонного ансамблю. Чому саме там?

– На моє переконання, перше враження про країну формується на кордоні, саме тут перетинаються шляхи міжнародних сполучень. Тому я радий, що презентація пісні відбулася в аеропорту «Бориспіль». І це важливо, що її ритм пульсував головною повітряною артерією країни, адже таким чином ми зможемо підняти спортивний дух. Ця пісня, її енергетика дасть змогу вболівальникам будь-якого віку та статусу, з будь-якої країни «говорити однією мовою» – здолати мовні бар'єри та об'єднатися. WE ARE THE PLAYERS!

– Що Ви відчуваєте під час виступу на заходах, присвячених важливим міжнародним подіям?

– У 2008 році на Олімпіаді в Пекіні, виконуючи пісню «Чемпіони», я відчував передусім гордість за свою причетність до такого грандіозного спортивного свята, а ще горів, як і наші спортсмени, прагненням великих звершень. Коли ж я виконував Гімн України на міжнародних боях з боксу в супроводі оркестру, то починав по-новому осмислювати і розуміти, наскільки важлива ця пісня для нашої країни, особли-

во рядки «...душу й тіло ми положим за нашу свободу і покажем, що ми браття козацького роду...».

– Чи можна назвати Вас вболівальником?

– Я – патріот. Можна вболівати вдома біля телевізора, але коли опиняєшся на стадіоні, то розумієш, наскільки сильний дух патріотизму. Мені хочеться, щоб наша країна відзначалася як у спорті, так і у музичних доробках і завжди мала перші позиції. Адже нам є чим пишатися.

– Зараз ми знаємо Віталія Козловського як народного артиста України. А яким він був у дитинстві?

– У вічних пошуках, не впевнений у собі, але дуже компанійський. Якщо згадати дитинство з усіма його витівками і пустощами, маленькими радощами і, як нам тоді здавалося, гіркими поразками – воно було світлим і по-справжньому дитячим. Пригадую, як здивувався, коли мої однолітки, зібравшись на день народження, почали розповідати про те, як хто живе. І чомусь всі говорили, що їм не подобається дитинство – то сестра дражнить, то від батьків дістається, вони й досі при зустрічі скаржаться на життя. Мені здається їм просто слід змінити своє ставлення до нього.

– Чи був у Вас приклад для наслідування?

– Як і кожна дитина, я шукав для себе якихось героїв і наслідував їх. Подивився фільм, зарядився емоціями – і потім ходиш суперменом або термінатором (*сміється*). По-різному було, проте основою мого життя була музика. І я вірив, чекав та сподівався, що моє майбутнє буде пов'язане з нею. З самого дитинства я був цілеспрямовано налаштований на те, що буду співати, хоча мою сім'ю ніяк не можна було назвати творчою. Звичайні батьки земних професій. Батько – електрик, мама – бухгалтер.

– А як вони сприйняли Ваше вподобання?

– Мама завжди з гордістю хвалилася подругам, що я гарно співаю. Коли мені було три роки, вона купила мені свистунець. Пам'ятаю, як по телебаченню транслювали концерт і я, знаючи мелодію пісні, підспівував на ньому. Мама, збираючись на роботу, слухала, слухала, а потім якось задумливо мовила: «А тебе, мабуть, треба віддати до музичної школи...» Я завжди прислухався до порад батьків. Не можу назвати себе чемним, але коли

говорила мама, то їй треба було слухати, бо вона була «поганим поліцейським» з ременем у руках. І хоча по сьогоднішній день я не маю вищої музичної освіти, проте будь-яку звичайну мелодію можу зіграти на фортепіано без нот, на слух...

– Зі спортом дружили?

– Я завжди шукав себе у спорті: дзюдо, великий теніс, бадмінтон, волейбол, пінг-понг, вільна боротьба... Хоча в дитинстві я виглядав таким собі тендітним хлопчиком, якого легко можна було побити, але цього ніхто не робив, бо я був розумнішим, ніж це могло здатися. Пригадую, як у третьому класі побив найсильнішого однокласника і він, зібравши речі, пішов додому плачучи. І це запам'ятали всі. Однак я відчував внутрішній дискомфорт. Лише тоді, коли почав займатися вільною боротьбою, відчув, що сила в думках – наскільки ми себе відчуваємо сильними, настільки сильними і є. Цим я користуюсь по сьогодні і продовжую відвідувати спортзал. Проте після тривалих занять спортом я зрозумів, що мені потрібне щось творче – і на зміну прийшли танці. Тринадцятилітнім я прийшов у незнайомий танцювальний колектив, але вже за дві – три репетиції всі побачили мій потенціал, бо танцювати мені подобалося завжди. Навіть на дискотеках через це на мене звертали увагу.

– І Вам подобалася така увага?

– Так, тому що зовні я був непримітним хлопчиком. І хоча дівчата іноді вбачали в мені еталон краси, я собі ніколи не подобався. Я мав багато комплексів, і цих комплексів мені вдалося позбутися лише завдяки творчості. Коли ми проявляємо свій потенціал, то відчуваємо сильнішими і впевненішими. А це реалія

Мені хочеться, щоб наша країна відзначалася як у спорті, так і в музичних доробках і завжди мала перші позиції. Адже нам є чим пишатися.

життя. Коли людина знаходить себе і рухається у правильному напрямку, вона стає мужньою і впевненою.

– Не мріялося стати військовим?

– Тато намагався налаштувати мене на вступ до військового вузу, проте я знав, що це не моє. Я усвідомлював, що таким чином виховаю дух справжнього чоловіка, але втрачу запал творчості. Адже до закінчення школи я вже професійно танцював

Журналу
"Кордон"
Ділюше чисте
Без кордонів!
Ваш В.К.

таю уваги на те, що говорять про неї інші – гарна вона чи звичайна, на те, яка інформація виходить у пресі. Але буває образливо, адже у будь-якому випадку це мій особистий вибір. Я хочу, щоб моя дівчина любила себе, знала собі ціну, мала мету, захоплення, роботу, була справжньою, цілеспрямованою. З такими мені цікавіше, аніж з тими, що просто сидять і кланчять гроші. Хоча справа не в них. Треба бути самодостатньою, адже домогосподарка мені не потрібна, я сам можу приготувати собі їжу, прибрати, зробити щось у хатніх справах, сходити до магазину.

– У яких країнах Ви побували з гастролями?

– Я радий, що маю змогу подорожувати з гастролями і просто для відпочинку – це неймовірно враження. Останнім часом я відвідав Італію, Вірменію, Ізраїль, Америку, Францію, Німеччину, Шрі Ланку, Китай, Британію, Македонію та багато інших країн. З кожної країни я привожу магнітики – мій холодильник фактично весь завшаний ними.

– На яких мовах співаєте?

– На різних. Коли був у Китаї, намагався вивчити китайську. Це не дуже складно, пісні мелодійні, їх легко виконувати. У Франції співав французькою, у Вірменії – вірменською, в Америці – англійською, на Балканах сербською та македонською.

– А яка пісня є Вашою візитною картою на концертах?

– По цей день на усіх концертах я співаю пісню, проти якої були навіть люди з моєї команди, але в будь-якому закладі її завжди раді слухати, навіть якщо вона не відповідає формату. Це «Чорнобривці». Доленосна для мене пісня, і я розумію, чому її так сприймають у моєму виконанні. Тому що цей біль щастя і життя, розлуки з батьками мені відомий. Я радий і пишаюсь тим, що вони у мене є, і водночас знаю, що таке відстань, відсутність підтримки, коли вона так необхідна.

Незібраний, непунктуальний, запальний, забуваю дні народження близьких, але люблю життя і людей. І цим пишаюсь.

– Віталію, хто допомагає Вам створювати імідж?

– Мені іноді складно даються мої образи, бо розумію, що треба щось зіграти, бути не собою.

– А який він справжній Віталій Козловський, у нього є недоліки?

– Незібраний, непунктуальний, запальний, забуваю дні народження близьких, але люблю життя і людей. І цим пишаюсь.

– Ви підтримуєте чимало благодійних акцій, зокрема щодо онкохворих дітей та підлітків із ДЦП. І Ви є почесним донором

України. Чим це перш за все є для Вас?

– Я розумію, що якусь частину свого часу можу виділити для чогось хорошого. Я нічого не зароблю, але й не втрачу. Іноді мені радять бути вищим, але я вважаю, що передусім треба бути тим, ким ти є – людиною, а людина має знаходитися серед людей. Зробити щось для дітей дуже просто, це не потребує значних витрат, тут необхідна увага. У Ліни Костенко є прекрасні слова: «Віддай людині крихітку себе. За це душа поповнюється світлом». Тож робімо добро і будьмо світлими зсередини.

– Що таке справжня слава у Вашому розумінні?

– Коли через багато років моя родина пишатиметься мною – це буде справжньою славою. А сьогоднішня слава є дуже жорстокою, вона – мов дзвіниця серед площі. Багато хто до неї підходить з бажанням піднятися крутими сходами вгору, але, зробивши кілька кроків, падає долу.

– Яка Ваша найзаповітніша мрія?

– Знайти не одну пісню, яка б допомогла відкритись не лише в Україні, а й далеко за її межами.

– Що б Ви побажали читачам нашого журналу?

– Не мати в житті кордонів. Цінувати один одного та розвиватися у своїх стосунках, і не обмежувати себе у своїх бажаннях.

БЕСІДУ ВЕЛА
МАР'ЯНА МАРКОВИЧ

і заробляв на цьому гроші, займався у професійного педагога по вокалу і розумів: якщо зупинюся, то мені важко буде відновити свої уміння. Тому й прагнув займатися тим, що мені подобалося, – співом. Вірив, що буду співати, хоча якось, при зустрічі з композитором, моя віра похитнулася, бо я дізнався про вартість пісні. Сума в чотириста доларів на той час була для мене надто великою, адже за виступ у танцювальному колективі я отримував лише 25 гривень – і то було за щастя... Оскільки у батьків брати гроші не любив, то почав відкладати, копійка до копійки. Разом з тим хотілося гарно виглядати, добре вдягатися... Та бажання йти творчим шляхом мене ніколи не покидало.

Хоча мама хотіла, щоб я навчався комп'ютерним технологіям, сестра бачила мене юристом, тато – військовим. Адже в нашій сім'ї завжди була нестача коштів. Що таке відпочинок на морі, я пізнав у дванадцять, і лише через сім років знову побував там, але вже в якості танцюриста колективу. Пам'ятаю, як підійшов до моря і, вдихнувши на повні груди, зрозумів, що забув цей солоний присмак. Але все, що нас не вбиває, то робить сильнішими. Часом тих моментів, яких нам не вистачало у минулому, в майбутньому може бути дуже багато. Зараз я практично щомісяця буваю в Криму.

– Віталію, якщо не помиляюсь, Ви журналіст за фахом?

– Так, в результаті роздумів та вагань я таки вирішив вступити на факультет журналістики Львівського Національного університету імені Франка, бо зрозумів, що співати і танцювати можна й без диплома. Я завжди був комунікабельним, знав, як підтримати розмову, пройти за куліси, до гримерки артистів, по-

знайомитись з усіма. Зараз ми з друзями згадуємо ці моменти і сміємося, але тоді я цим жив.

– Ви оптиміст по життю?

– Знаєте, головний «феншуй» життя – це наш погляд на нього. Як ти дивишся на речі, такими вони й будуть. Напевно, мені по життю допомагає оптимізм, хоча зараз складно: багато хто заздрить і не розуміє, яку ношу я несу і як мені буває важко вислуховувати всляку критику, яка вже не пробиває моє серце, душу й розум, бо я сприймаю її лише від рідних мені людей. Іноді просто хочеться побути собою... Але розумію, що не маю права здавати позиції, треба постійно бути у формі. Тому трапляється так, що люди, які мене недолюбили, після моїх концертів докорінно змінюють свою думку, і я знаю, що кожного разу це

моя маленька перемога. Адже на сцені я відкриваюсь про-справжньому, чого іноді не можу зробити в житті.

– Як відновлюєте свої сили?

– Сон, спорт, хороші люди поряд, або просто поїздки за кордон... Немає нічого кращого, як зміна картини перед очима – інші обличчя, мова, голос, можливість побути самим собою. Після цього легше реагувати на конфлікти... Отож мандри – головні мої ліки.

– Що ж таке щастя у Вашому розумінні?

– Колись, піднімаючи келих вина з друзями, я випивав його за самореалізацію. Це те, чого мені на той час бракувало. І коли все-таки прийшла впевненість, що я чогось досяг у житті, що я можу вийти на професійну сцену, зрозумів – все одно чогось не вистачає. Кожна людина живе з прагненням мати більше – у нашій голові постійно пульсує думка – хочу, хочу, хочу... Хочу додому, хочу спати, хочу їсти, хочу любити, хочу усамітнитись. Будь-яка дія – це наше бажання, тобто коренем усього є наше «хочу».

Коли я досягав певних успіхів – першими сходінками для мене були записи пісень. Я хотів, щоб їх було більше й більше, адже розумів: чим більше їх у мене буде, тим краще я розкриюся перед глядачами. Бо артиста робить відомим не інформація, хоча вона також потрібна, а його репертуар. Через рік я зрозумів, що хочу кліп. Я мріяв про нього, і він у мене з'явився. Одразу після цього почав думати про альбом – і отримав його. Потім ще один кліп і ще один альбом, концерт у палаці «Україна», тури, гастролі... Пізніше, в якийсь момент зрозумів, що прийшов до багатьох факторів у своєму житті. Навіть отримав звання Заслуженого артиста

України, хоча не прагнув цього цілеспрямовано – просто займався улюбленою справою. Мабуть, треба любити те, що ми робимо.

– Ваші пісні здебільшого про кохання. А що важить для Вас це почуття?

– Кохання дає крила. Коли кохаєш – літаєш. Я дійшов такого висновку, коли написав сценарій до кліпу на пісню «Лавина». У ньому я відриваюсь від землі і лечу... Кохання робить тебе слабким і водночас сильним. А коли з тобою кохана людина – ти надсильний!..

– Чи здатні Ви на жертви заради кохання?

– Колись я дивився на людей, які йшли зі свого музичного, творчого, спортивного шляху заради кохання і, здається, знав, що таке любов. Але по-справжньому відчув її набагато пізніше. Проте коли це сталося і мені розбили серце, тоді зрозумів, що готовий жити і кинути все – шоу-бізнес, сцену, стати звичайним хлопцем, чоловіком, аби тільки ті почуття були в моєму житті, і були взаємними. Я жив три роки в повній апатії і просто плив за течією, доки не зрозумів, що втрачаю якісь свої позиції, що мої прихильники переключаються на когось іншого. Спершу було прикро й боляче, а потім зрозумів: треба підніматись і працювати, адже життя продовжується. Проте з роками стає дедалі складніше дивувати людей, і треба завжди мати альтернативу. Але я ще не вирішив, що б могло замінити мені цю справу сьогодні. Сцена – головне для мене, з нею, мабуть, я одружений.

– А якою має бути кохана дівчина?

– У моєму житті були різні дівчата – красиві, дуже красиві і не дуже, хоча коли я з дівчиною, то не звер-

